

Рівненський державний гуманітарний університет
Художньо-педагогічний факультет
Кафедра івент-індустрій, культурології та музеєзнавства

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього рівня «Бакалавр»

на тему:

**Фестиваль як чинник культурного розвитку регіону (на прикладі
Івано-Франківської області)**

Виконала : здобувач вищої освіти
першого(бакалаврського) рівня
галузі знань 02 «Культура і мистецтво»
спеціальності 028 «Менеджмент
соціокультурної діяльності »
IV курсу денної форми навчання
Зюлькова Валерія Степанівна

Науковий керівник:
кандидат педагогічних наук, доцент,
Тюска Валентина Борисівна

Рецензент:

Рівне, 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФЕСТИВАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ	10
1.1. Соціокультурний аналіз фестивальної культури України кін. ХХ – поч. ХХІ ст.....	10
1.2. Етнофестивалі як важливий компонент у збереженні культури українців	21
РОЗДІЛ II. ФЕСТИВАЛЬНІ ДІЙСТВА ЯК ЧИННИК КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ (НА ПРИКЛАДІ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)	29
2.1. Фестивальні тури як засіб поширення культурних цінностей в Івано-Франківську.....	29
2.2. Регіональні особливості фестивальної діяльності в Івано-Франківській області: культурне розмаїття	45
ВИСНОВКИ	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	65
ДОДАТКИ	74

ВСТУП

Актуальність теми. Міжкультурні зв'язки в Україні пов'язані із загальносвітовими культуротворчими процесами, в контексті яких фестивалі із кожним роком набувають все більшого поширення. Фестивальні дійства сприяють взаємозбагаченню і взаємовпливу народної культури, становленню нових жанрів та їх реалізації.

Складаються нові взаємини у мистецькій діяльності, виникають спеціальні організації та фонди з проведення фестивальних свят, які популяризують культурні цінності.

Розвиток суспільства потребує культурного рівня громадян, самореалізації їх творчих сил і здібностей людини, яка проявляється у створених ними матеріальних і духовних цінностях.

У культурному просторі України фестиваль стає важливим фактором залучення соціуму до культурно-мистецького життя. Він набуває статусу культурного майданчику та виконує культурно-ідентичні функції у просторі суспільства. Тому, фестивальна культура спрямована на допомогу мешканцям регіону урізноманітнити свій відпочинок, знайти улюблені та активні форми проведення дозвілля. Ці та інші завдання вирішує фестивальна діяльність, яка створює унікальну можливість для кожної особистості долучитися до мистецтва, культурного спадку свого народу, розкрити свої таланти, здобути нові навички творчого саморозвитку.

Сьогодні попит на культурні послуги в соціокультурній сфері обумовив виникнення значної кількості громадських об'єднань, товариств, фондів і комерційних організацій, що спрямовують свою діяльність на пошук творчих талантів та розвиток українського мистецтва, збереження культурної спадщини народу. Тенденція до урізноманітнення соціокультурного життя відображає саме, фестивальна культура. Оскільки вона охоплює всі напрями, жанри

мистецтва та є індикатором культуротворчих змін у суспільстві, так і простором для міжкультурного досвіду.

У нашому дослідженні, зосереджуємо увагу на фестивалях Івано-Франківщини, які є не лише подією, але і соціокультурним святом, міжкультурною комунікацією. Однією з ключових особливостей фестивального дійства на Івано-Франківщині є його різноманітність. Вони присвячені різним жанрам мистецтва. Кожен фестиваль має свою неповторну атмосферу та тематику, що дозволяє туристам вибирати події, які відповідають їхнім інтересам та смакам.

Фестивальні дійства вражають своєю різножанровістю та високим рівнем втілення творчих ідей, мають потенціал для подальшого розвитку та набуття міжнародного визнання. Значний інтерес до фестивалів та їх різноманітність підсилюють привабливість краю для туристів. Крім того, ці події сприяють культурному обміну та співпраці, підтримці молодіжних ініціатив та розвитку економіки. Івано-Франківщина стає не лише культурним, але й економічним центром, а це надає йому міжнародного визнання та статусу важливого соціокультурного регіону для зустрічей українських та світових представників культури.

Проаналізувавши досвід проведення фестивалів на Івано-Франківщині, можемо зазначити, що вони важливі не лише як засіб розваг, але й як фактор, який сприяє розвитку міжкультурної комунікації.

Фестиваль став важливим компонентом культури Івано-Франківщини, який покликаний популяризувати серед мешканців і гостей краю народну творчість, знайомити з діяльністю народних умільців й творчих колективів у регіоні. Завдяки фестивалям зберігається та відтворюється національна мистецька спадщина, розвивається етнотворчість.

Огляд літератури. За період незалежності прослідковується поширення фестивалів країною, однак, ця проблематика є малодослідженою. Зокрема, не

достатньо публікацій, які висвітлюють проблеми фестивальної діяльності в регіональному аспекті.

Проблематику музичного фестивалю розкрили такі науковці як О. Антоненко, І. Бермес, С. Білоус, А. Грицишин, Д. Зубенко, О. Сичова, Л. Зеленська, М. Мальська, М. Топорницька, М. Швед, Г. Карась, Т. Ясюк та інші. О. Сичова, досліджуючи фестиваль як форму міжкультурної комунікації, виокремлює важливість художньої концепції, яка і обумовлює жанрове та тематичне рішення кожного фестивалю [4].

М. Мальська, А. Грицишин, С. Білоус, М. Топорницька зазначають, що фестивальні дійства є активною формою залучення туристів у регіони і налагодження міжкультурної комунікації під час видовищних заходів [33, с. 42]. А Т. Ясюк стверджує, що музичний фестивальний рух в незалежній Україні розпочався з «Червоної рути», яка стала платформою для розвитку сучасної культури [79, с. 328].

У нашому дослідженні звертаємо увагу на монографії С. Виткалова [7-8], публікації з культурно-мистецького життя регіону [4,9,15, 29, 31], в яких розкрито сутність понять [20, 74].

С. Виткалов акцентує увагу на регіональній фестивальній практиці, характеризує фестивальну культуру України [7-8].

Праця «Мистецькі фестивалі в соціокультурному просторі малих і середніх міст сучасної України» О. Сичової розкриває особливості функціонування та розвитку фестивалів у невеликих містах та селищах, зазначає про вагомий вплив таких дійств на мистецьке життя місцевих мешканців та соціокультурний простір регіону в цілому [54].

У публікаціях О. Литовки [31], Д. Зубенко [20], розглядається проведення фестивалів в Україні.

Міжнародні фестивалі сучасної музики в Україні досліджував М. Швед [74].

Звертає увагу на ролі благодійних фондів і громадських організацій у проведенні етнофестів - С. Чернецька [71-72].

Серед дослідників соціокультурного життя Івано-Франківської області зустрічаємо: М. Кугутяк [50], М. Рутинський [52], Я. Олійник та О. Стецюк [44], які виокремлюють основні напрями, жанри фестивалів у культурному просторі краю, розкрили унікальні аспекти рекреаційних ландшафтів як засіб екофестів на Прикарпатті.

Про можливість збільшити інтерес до етнографічних регіонів Івано-Франківщини, вийти на новий ринок соціокультурних послуг зазначають у своїх дослідженнях Й. Гілецького [13], П. Шкрібляк [75]. Вони акцентують на важливій ролі етнологічного свята для культури регіону. Та все ж даний напрям фестивальної діяльності не достатньо розкритий.

У дослідженні практичного характеру послуговували звіти управління культури, національностей та релігій Івано-Франківської обласної державної адміністрації [60], регіональні програми Управління культури Калуської міської ради [61], Богородчанської районної ради [2], матеріали відділу культури м. Івано-Франківська зі звітними даними про проведені фестивалі (див. дод. А). У них зафіксовані регіональні, організаційні дані про культурно-мистецьке життя в Івано-Франківській області та м. Івано-Франківськ, зокрема, і про фестивальні тури. Така інформація дозволяє більш детально ознайомитися з менеджментом фестивалів, фестивальною культурою області.

Слід відмітити діяльність Громадського об'єднання Всеукраїнське товариство «Гуцульщина» [16] та Яворівського центру народного мистецтва «Гуцульська гражда», які популяризують відродження українських традицій та звичаїв за допомогою різножанрових фестивальних заходів [76].

У дослідженні становлять інтерес публікації періодичної преси, де замітки у формі репортажів з центральних, обласних та районних часописів «Галицький кореспондент» [12] розкривають про масовість та тривалість таких заходів. Вони засвідчують про посилений підхід до цього питання практиками краю.

Якісним доповненням до контексту досліджуваної проблеми слугують електронні ресурси [35, 38, 78], які доносять актуальну інформацію про фестивальне життя Франківщини.

Характеристика спеціальної джерельної бази, практиків-менеджерів з організації фестивальних дійств у регіоні підтверджує про те, що фестивалі в Івано-Франківській області потребують подальшого дослідження, чим і обумовлено вибір теми бакалаврської роботи.

Об’єкт дослідження – фестивальна культура в незалежній Україні.

Предмет дослідження – специфіка фестивальної діяльності як чинника культурного розвитку регіону (на прикладі Івано-Франківської області).

Мета бакалаврської роботи – дослідити особливість фестивалів як важливу складову культурного розвитку регіону (на прикладі Івано-Франківської області).

Реалізація поставленої мети передбачає виконання наступних **завдань**:

- зробити соціокультурний аналіз фестивальної культури України кін. ХХ – поч. ХХІ;
- розкрити етнофестивалі як важливий компонент у збереженні культури українців;
- охарактеризувати фестивальні дійства як засіб поширення культурних цінностей в Івано-Франківську;
- дослідити регіональні особливості фестивальної діяльності в Івано-Франківській області.

Методологічна основа. Застосовували такі методи дослідження: теоретичний аналіз, систематизація, класифікація та узагальнення – для оброблення і вивчення культурологічної та довідкової літератури; аналіз документів – для вивчення друкованих матеріалів фестивалів (програми, буклети) для досягнення мети роботи й розв’язання поставлених завдань. Здійснили системно-синергетичний аналіз при аналізі фестивальної культури краю.

Наукова новизна отриманих результатів бакалаврського дослідження зумовлено сукупністю поставлених завдань та шляхами їх розв’язання. У роботі:

- проаналізовано напрями фестивальної діяльності Івано-Франківської області;

– розкрита міжкультурна комунікація під час фестивальних дійств у соціокультурній сфері Івано-Франківщини.

Практичне значення. Матеріали бакалаврської роботи можуть сприяти вдосконаленню діяльності арт-менеджерів, їх сучасних підходів до проблем організації фестивальних свят на Івано-Франківщині. Результати дослідження можуть бути використані при викладанні дисциплін з соціокультурної діяльності.

Апробація результатів дослідження. Основні положення і результати дослідження апробовані під час трьох науково – практичних конференцій. Зокрема, у виступах на тему :

1. Зелькова В.С. Особливості фестивального туризму на Івано-Франківщині. *Українська і світова культура в умовах глобалізаційних викликів та війни: Програма XIX Міжнар. наук. – практ. конф.*, 16 – 17 листопада 2023 р. / укл.: Виткалов С. В., Виткалов В. Г. Рівне : РДГУ, 2023. С.35. [39с.].
2. В. Зюлькова, В. Тюска. Музичні фестивалі як засіб міжкультурної комунікації (на прикладі Івано-Франківщини). *Культура і мова в сучасному багатомовному та багатовекторному дискурсі: Програма III Міжнародної наукової конференції студентів і молодих дослідників. 25-26 квітня 2024 р.* Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2024. С. 6. [9с.]
3. Зюлькова В.С. Організація фестивалів м. Івано-Франківська: сучасний досвід. *Програма звітної наукової конференції викладачів, співробітників і здобувачів вищої освіти Рівненського державного гуманітарного університету за 2023 рік (16 – 17 травня 2024 року).* Рівне: РДГУ, 2024. С.102. [113с.].

Публікація:

1. В. Зюлькова, В. Тюска. Музичні фестивалі як засіб міжкультурної комунікації (на прикладі Івано-Франківщини). *Культура і мова в*

сучасному багатомовному та багатовекторному дискурсі: матеріали III Міжнародної наукової конференції студентів і молодих дослідників. 25-26 квітня 2024 р. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2024. С. (подано у друк).

Структура кваліфікаційної роботи і послідовність викладу результатів дослідження обумовлені метою, завданнями та складається з вступу, основної частини, висновків, списку використаних джерел, додатків.

У вступі обґрунтована актуальність обраної теми, визначається мета, завдання, об'єкт, предмет, огляд літератури, здійснена методологія дослідження, характеризується структура роботи.

Основна частина складається з двох розділів.

У першому розділі проаналізовано стан наукової розробки проблеми, зроблений соціокультурний аналіз фестивальної культури України кін. ХХ – поч. ХХІ ст; виокремлено етнофестивалі як важливий компонент у збереженні культури українців.

У другому розділі представлено особливості фестивальної практики на Івано-Франківщині; розкрито фестивальні дійства як чинник культурного розвитку регіону; охарактеризовано фестивальні свята як засіб поширення культурних цінностей в Івано-Франківську; досліджено регіональні особливості фестивальної діяльності в Івано-Франківській області.

У виновках представлено узагальнені результати дослідження.

Додатки містять необхідні для роботи фотоілюстрації та документи.

Обсяг основного тексту бакалаврської роботи містить 66 сторінок, список використаних джерел -79 найменувань.

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФЕСТИВАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ

1.1. Соціокультурний аналіз фестивальної культури України кін. ХХ – поч. ХХІ ст.

Соціокультурні надбання кожної нації – це фундаментальна основа всієї цивілізації. Збережена та примножена протягом багатьох тисячоліть, культура становить унікальну історичну пам'ять кожної сучасної держави, забезпечує духовний зв'язок минулих, сьогоденних та майбутніх поколінь. Захопливі та трагічні сторінки національної історії, неповторні звичаї, обряди та традиції являють собою культурне багатство українського народу.

Розвиваючись в умовах постійних спроб асиміляції з боку іноземних держав українська культура не лише змогла вижити, але й подарувати світу багато шедеврів мистецтва та кінематографу, неповторні літературні твори та пам'ятки архітектури. Культурні цінності, що були створені нашими предками, збережені та примножені і за допомогою фестивалів також.

У соціокультурному житті України фестивалі займають вагоме місце. Вони виступають важливим чинником взаємодії культури народів та сприяють збереженню національного мистецтва. Дослідники зазначають, що фестивальні дійства стали осередками культурогенезу, які втілюють творчі ідеї.

У вітчизняних дослідженнях поняття про фестиваль розкрито як масове свято. Фестиваль (з фр. *festival*, від лат. *festivus* – *святковий, веселий*) – це святкове дійство з тетралізацією, яке демонструє види мистецтва та є видовищною подією[20]. У «Словнику української мови» зазначено, що це показ, огляд під час масового свята [48]. Подібне визначення зустрічаємо у «Великому тлумачному словнику сучасної української мови» - демонстрація досягнень певних видів мистецтва [6, с. 1319].

Сучасні науковці С. Зуєва [22], С. Чернецької [72], М. Шведа [74] тлумачать захід як феномен культури, який демонструє досягнення мистецького та культурного життя [72, с. 155-157]. Інші дослідники вбачають у ньому організоване дійство з елементом святковості, яке має чітко визначену тематику та напрям.

Класифікують фестивалі за різними критеріями та ознаками:

- за кількістю учасників;
- за рівнем організації (місцеві, регіональні, національні, міжнародні);
- за формою проведення (конкурси, карнавали, фестивалі з елементами ярмарок, фестивалі з парадами та урочистостями, виставки);
- за тривалістю (короткотривалі, довготривалі);
- за тематичним напрямом (наукові, алко-фестивалі, гастрономічні, квіткові, мистецькі, релігійні, спортивні, історичної реконструкції);
- за періодичністю проведення (щорічні, нестабільні, одноразові);
- за віковою аудиторією (дитячі, молодіжні, не обмежена вікова категорія);
- за функцією (оздоровчі, дозвіллєві, пізнавальні, соціокультурні [74].

С. Наконечний виокремлює важливі складові фестивального дійства [37]:

1. На перше місце дослідник ставить тематичне наповнення, яке має бути відображене у презентаційній частині.
2. На другому – святковий та урочистий елемент, який пов'язаний з тематикою.
3. На третьому - організація заходу, оргкомітет з функціональними обов'язками та матеріально-технічне забезпечення.

Слід зазначити, що реалізація задуму дійства залежить не тільки від цих складових елементів, але і від учасників фестивалю, глядачів, місця проведення та спонсорів. Всі ці компоненти формують певний фестивальний простір, який інтегрує та забезпечує професійне проведення події.

Універсальність фестивалю як форми мистецької культури, визначається його різножанровістю та поліфункціональністю. В залежності від теми та сценарію свята, через форму фестивалю можна реалізувати різні напрями видовища – від камерного типу до дійства під відкритим небом. Фестиваль є тим феноменом, який спроможний зберегти унікальність та самобутність українських народів. Різножанровість і тематика фестивалів спрямова на захист місцевих національних традицій та розвиток українського мистецтва.

М. Швед тлумачить фестиваль засіб міжкультурної комунікації, який відмінний один від одного задумом, художньою концепцією. Саме вона збирає тих відвідувачів, яких цікавить тематична спрямованість фестивалю [74].

Фестивальні заходи досліджує С. Виткалов, розкриває їх культурний ефект, робить порівняльний аналіз фестивалів, які організовані у різних регіонах країни[8].

На позитивних та негативних рисах сучасних фестивалів акцентує Д. Зубенко, яка виокремлює структуру фестивалю та функціональній важливості її елементів[20, с.110-114].

А Литовка О. класифікує фестивалі за ознаками: місце заходу (регіональні, національні, міжнародні), час (короткий час проведення, середній та довготривалі), періодичність (щорічні, одноразові тощо), конкурсність (конкурсні або неконкурсні) [31, с. 112]. Зосередимо увагу на деяких з них.

Музичні фестивалі – проводяться у форматі конкурсу, народного гуляння чи урочистостей. Вони об'єднані загальною назвою, програмою та розрізняються за тривалістю (від декількох днів до півроку) і змістом. Існують музичні фестивалі монографічні (присвячені музиці одного композитора), тематичні (присвячені певному жанру, епосі або стилістичному напрямку), виконавського мистецтва та ін. [77].

Етнічні фестивалі – це заходи, спрямовані на збереження місцевих традицій, їх відновлення та популяризацію звичаїв і обрядів, автентичного фольклору тощо [71].

Театральні фестивалі – сучасні покази театральних колективів з метою популяризації театального мистецтва серед населення.

Кінофестивалі – демонстрація останніх досягнень кіномистецтва на форумах, що поєднують огляд, змагання кіномитців і організовується з метою виявлення найкращих фільмів, тенденцій у розвитку кінематографу.

Гастрономічні фестивалі – це дійства, спрямовані на демонстрацію кулінарних досягнень і дегустацію специфічних страв народної кухні, з метою популяризації національних кулінарних традицій краю.

Релігійні фестивали – це заходи, які пов’язані зі святкуванням релігійних подій, що опираються на місцеві релігійні традиції, обряди та переконання.

Тематичні фестивали – це рекреаційні заходи, в основі якої розкривається конкретна подія або тема.

Екологічні фестивали та *етнофестивали* проводяться з метою привернення уваги суспільства до конкретних або глобальних екологічних, культурних проблем тощо.

Наприклад, музичний фестиваль передбачає огляд досягнень музичного мистецтва й може тривати декілька днів. Музичні фестивали мають широкі комунікаційні можливості та сприяють взаємовпливу і взаємозбагаченню національних культур, пропаганді й зародженню нових музичних напрямів, розвитку

Вони організовуються як державними та місцевими органами влади, філармоніями, музичними товариствами, так і комерційними фірмами, громадськими організаціями та приватними особами. Меценатство часто суттєво впливає на загальну політику фестивалю: це може стосуватися задуму фестивалю, вибору місця й форми проведення, надання пріоритету зірковому складу, або навпаки, невідомим молодим виконавцям тощо. У проведенні фестивалів організатори дотримуються регулярності: щорічно, раз на два роки (бієнале) або раз на 3-4 роки. Існують музичні фестивали, що проводяться у зв’язку з особливо урочистими подіями, ювілейними датами. Проводяться музичні фестивали зазвичай у містах (або спеціальних місцях), що славляться музичними традиціями або пов’язані з життям чи діяльністю відомих музикантів, композиторів.

Постійна періодичність заходу дає змогу зпланувати глядацьку аудиторію фестивалю та врахувати кількість відвідувачів, зорієнтуватись на її смаки й пріоритети.

Закінчується фестиваль, як правило, гала-концертом. Він може мати формат заключного концерту переможців і лауреатів фестивалю або проводитися за участю групи або виконавця, який символізує формат і ідею

фестивалю. Такі гала-концерти є найбільш популярними серед спеціалістів і глядачів. Інколи фестиваль закінчується гала концертом, де найбільш відомі музиканти, виконавці, співаки разом виконують свої або популярні пісні, мелодії, стандарти. Такі концерти є унікальними, тому що тільки на фестивалі ці гурти і виконавці можуть зустрітися і грати разом. Під час гала-концерту завданням режисера є створення відчуття свята як у глядачів, так і у виконавців. Фестиваль, крім гала-концерту, дедалі частіше включає в себе таку складову, як заключний парад, феєрверк, лазерне шоу. Застосування піротехнічних засобів стає не просто прощальним феєрверком, а набуває сюжетності, вмотивованості основною ідеєю фестивалю. Інколи таке шоу під час заключної фази набуває статусу автономного видовищного дійства [74, с.100].

Фестивальне життя відрізняється особливою атмосферою, де відбуваються виступи творчих колективів і виконавців, представлені оригінальні номери. Створюється мистецький майданчик для професіоналів так і аматорів з різних куточків країни та зарубіжжя з метою міжкультурної комунікації й рекреаційного відпочинку [74].

Користуються популярністю серед глядачів фестивалі, які тривають два дні. Наприклад, вечір суботи та неділя [37]. Саме такий термін заходу дозволяє активно провести вихідні та наповнити їх цікавим, змістовним відпочинком.

Важливою складовою кожного фестивалю є матеріальна база, яка включає певний простір, в якому відбуваються фестивальні заходи, а також необхідні технічні засоби. В більшості випадків матеріальна база потребує залучення зацікавлених державних або недержавних структур, спонсорів, творчих колективів.

Мистецтвознавець М. Швед зазначає, що організатори виступають рушійною силою, яка виокремлює свій задум та презентує його глядацькій аудиторії. Їхнє бачення відображається у розгорнутій концепції соціально значимих перспектив (наприклад, розвиток екологічного мислення, реалізація творчого потенціалу людини), мета фестивалю спрямовується на популяризацію

конкретного жанру, напряму, продукту чи бренду або ж просто на отримання прибутку.

Науковець звертає увагу на те, що саме сукупність ролей, форм і ступенів включення туристів у фестивальну діяльність створює неповторний культурний простір кожного фестивального дійства [74].

Розкриваючи аспекти культури фестивалів слід звернути увагу на ряд факторів, таких як залучення аудиторії, тематику, цілі менеджерів дійства, рекламу. Однак, одна із функцій фестивального свята – це комунікативна, яка реалізовується завжди при організації. Так, простір фестивалю знайомить та збирає різних людей, які спілкуються під час заходу, знаомляться, обмінюються культурними традиціями. Саме Міжнародні фестивалі згуртовують професійні, етнічні, вікові групи, які мають важливе значення для міжкультурних зв'язків та сприяють подоланню негативних стереотипів народів, розвивають толерантність до інших культур в суспільстві.

Аналізуючи культуру фестивалю слід виокремити взаємодію глядача та учасника, артиста фестивалю. Саме їхня взаємодія і формує той комунікаційний ефект, який створює можливість поєднати на одній локації різноманітну аудиторію. Фестиваль долучає до естетичного сприйняття творів кіно, музичного, хореографічного, літературного, театрального мистецтва, декоративно-ужиткових ремесел, нематеріальної культурної спадщини країни й інших народностей та пропонує самим глядачам стати учасниками дійства на майстер-класах, воркшопах. Такий підхід робить мистецтво впізнаваним, доступним та цікавим для багатьох людей, бо пізнають мистецтво із середини, воно для них стає інтерактивним дійством.

Г. Хромова зазначає, що фестивальне дійство є каталізатором креативного процесу [70, с. 121] який сприяє спілкуванню в різних форматах від обміну досвіду до професійного змагання. І цей креативний простір генерує нові ідеї, спільні проекти, нові товариства. Саме така платформа дозволяє заявити про себе учасникам заходу, взяти участь у конкурсі та здобути професійні знання.

Комунікативно-інформаційна функція – це засоби обміну та передавання інформації, що збагачують досвід, накопичують знання, сприяють узгодженню дій та взаєморозумінню громадян під час комунікативного процесу.

Науковці звертають увагу на те, що комунікація відбувається при сприйнятті інформації. Вона має бути наповнена змістом та зрозуміла. Тому в комунікативному процесі так важливо вміло поєднати діяльність, культуру спілкування та знання. Також комунікативна функція розширює межі спілкування, дозволяє подолати самотність, знайти нових друзів. Всі ці форми взаємодії ми прослідковуємо у фестивальній діяльності, яка згуртовує любителів активного відпочинку, зокрема, культурної спадщини.

За думкою С. Зуєва, взаємодія виконавця і відвідувача формує неповторний вид комунікації під час мистецьких виступів на фестивалях [21, с. 25]. Саме вони створюють унікальну можливість на одній локації поєднати досить різноманітну аудиторію, яка долучається до творів мистецтва, емоційно співпереживає дійство, а інколи й бере участь у діяльності фестивалю. Таким чином, фестиваль робить мистецтво доступним для широкого загалу, аудиторія пізнає концепцію із середини, стає активним учасником а деколи і персонажем заходу. Так народжуються нові ідеї, створюються спільні проєкти, учасники фестивалів мають можливість заявити про себе, покращити свій мистецький рівень, здобути досвід.

Характерною особливістю соціокультурної функції фестивалів є відповідність завданням і цілям заходу, які відроджують культурно-мистецькі традиції.

Відродження, збереження та популяризація культурної спадщини здійснюється за допомогою й інших функцій фестивалів. А саме:

- когнітивна;
- освітня;
- художньо-естетична;
- репрезентативна;
- рекреаційна.

Всі функції фестивалів взаємопов'язані між собою та доповнюють одна одну. Наприклад, інформаційно-комунікативна функція фестивалів пов'язана рекреаційна. Вона спрямована на зняття психологічної напруги, відновлення фізичного, інтелектуального, емоційного здоров'я шляхом реалізації програм дозвіллево- ігрового, оздоровчого, розважального, туристично-екскурсійного напрямку. Саме під час неформального спілкування на фестивальних заходах реалізується рекреаційна функція, яка і сприяє активному відпочинку.

Найбільш ефективно, за нашими спостереженнями, дана функція прослідковується на форумах, які організовані на відкритих майданчиках, у парках.

Відомо, що у процесі рекреаційної діяльності ефективно здійснюється засвоєння фактів, цінностей, інформації саме у вільний час, у нашому дослідженні, під час фестивальної діяльності.

Науковець С. Ю. Чернецька виокремлює рекреаційну та економічну функції фестивалю, які створюють умови для активного дозвілля, святкового настрою глядачів та роблять його прибутковим дійством для регіону, що сьогодні є дуже важливим фактором на ринку конкурентноспроможних послуг соціокультурної сфери [72].

Різноманітні функції фестивалю тісно взаємодіють між собою та реалізуються через програми фестивального дійства. А саме, забезпечують культурну складову через форуми, симпозіуми, презентації, воркшопи, майстер-класи, виступи творчих колективів та зустрічі з митцями тощо.

Сьогодні, ряд мистецьких фестивалів включає у програму свого дійства – майстер-класи. Ця тенденція є актуальною з огляду на проблему виховання та дозвілля підростаючого покоління. Мається на увазі, що активний відпочинок дітей і молоді у формі професійної приналежності спрямовує їх на нову діяльність - креативну. Учасники й відвідувачі фестивалів завдяки майстер-класам мають унікальну нагоду безпосередньо долучитися до створення витворів мистецтва, пізнати секрети народного ремесла та ін.

На цьому акцентує Олексій Доля. Він виокремлює майстер-класи як форму фестивалю яка сприяє поринути у творчість, зацікавлює технологією виготовлення, робить сам процес взаємодії майстра та учня унікальним, бо особиста участь, виготовлення власними руками робить культурно-освітній захід неповторним. Звідси, на його думку, і зароджується бажання займатися тим чи іншим ремеслом та вивчати мистецтво [9].

Аналізуючи соціокультуру фестивалів можемо зазначити, що дані дійства - це поліфункціональні, інтерактивні свята, які створюють атмосферу вишуканості. Його відвідувачі не тільки насолоджуються співом і музикою, а й розширюють національну свідомість, розкривають особистий творчий потенціал та стають активним учасником заходу.

Організація всіх фестивалів передбачає виконання термінів їх проведення. Тому заходи проводяться у відповідності до попередньо визначеного майданчику, локації міста, концертного залу, регіону або країни. Оскільки, мистецька акція потребує свого глядача, який розуміє концепцію задуму фестивалю, то організатори дійства завжди враховують цей фактор при виборі місця проведення. Тому щоб урізноманітнити культурне життя регіону чи міста, створити цікаву імпрезу як для професіоналів, так і для рядових глядачів - є одним із важливих пріоритетів при організації фестивалю.

Фестивальний рух в ХХ ст. став наслідком уваги до культури. У цей період формувалася новий інформаційно-комунікативний простір на якому фестивалі стали однією із важливих форм організації культурно-мистецьких акцій. Починає розвиватися гастрольна система а художньо-мистецький рух стає все більше різноманітним та популярним.

Попри всі труднощі, мистецьке життя України поступово змінювалось, наповнюючись національним контекстом. Відродилась пісенна творчість, яка дала поштовх для музичних фестивалів. Публічна репрезентація творчих пісенних здобутків здійснювалася на таких фестивалях, як «Червона рута», «Пісенний вернісаж», «Таврійські ігри» та ін.

Одним з вагомих явищ у музикальній культурі України кінця ХХ ст. став фестиваль «Червона рута». Дирекція фестивалю вбачала у потребі створення національного стилю музики та надала можливість виступити молодим виконавцям, аматорам. Така платформа стала своєрідною школою для багатьох сьогодні вже відомих виконавців, які тоді зуміли поєднати національний стиль в українській поп-музиці із класичною.

Культурна політика незалежної держави спрямована на національне відродження. Цей процес зумовив подальший розвиток народної творчості, збереження культурної спадщини України. Тому, в останні роки фольклорно-етнографічні фестивалі стають все більше популярними, як серед українців, так і серед іноземних гостей.

В Україні фестивалі набувають розвитку та популяризації. Саме поєднання традиційного відпочинку з атракціонами, видовищами, розвагами є вдалим рішенням для фестивальних турів. Нові формати фестивальних дійств поступово завойовують популярність. Так з'являються нові напрями: фестивалі пива, шоколаду, сиру, повітряних куль, наречених, реконструкційні тощо. Вони пропонують відвідувачам особисто взяти участь у дійстві, спробувати унікальну страву, долучитися до атракцій та отримати незабутній відпочинок [15].

Донесення культурних цінностей широкому колу відвідувачів прослідковуємо у завданні фестивалів мистецького, історичного, етнологічного спрямування. Так, етнічні фестивалі зосереджують увагу на історії народу, культурі, їх традиціях і обрядах.

Набирають популярності й фестивальні тури, які популяризують загальнолюдські цінності в суспільстві. Наприклад, «Зробимо Україну чистою разом», «Еко-фест» та ін. Вони поширюють екологічне мислення, привертають увагу до екологічних проблем країни. Популяризують захист природнього ландшафту від знищення, забруднення, збереження природних ресурсів, екосистеми, а також долучають відвідувачів до здорового способу життя і екологічного харчування [30].

Таким чином, фестивальні дійства є тою творчою платформою, яка впливає на популяризацію культурних цінностей, звичаїв та обрядів українського народу.

Маштабні фестивалі все частіше у тематиці відображають глобальні проблеми суспільства. Саме такі підходи в реалізації концептуальних завдань дійств є важливими для сьогодення. Оскільки, вони займають важливе місце в культурно-мистецькому просторі регіону, формують громадську думку, тенденції та мають вагомий соціокультурний потенціал і створюють перспективи для економічного розвитку краю.

Фестиваль відіграє важливу роль в українській культурі та покликаний виконати ряд функцій у соціокультурному просторі. Під час дослідження виокремили наступні функції фестивалів: соціокультурна, інформаційно-комунікативна, когнітивна, освітня, етновиховна, рекреаційна економічна та ін. Слід зазначити, що всі функції взаємопов'язані між собою та спрямовані на реалізацію соціокультурних потреб суспільства, і в цьому розумінні соціально-культурна функція є однією із пріоритетних.

Сучасна фестивальна культура ставить перед собою завдання - модернізувати справжнє українське мистецтво та зберегти при цьому художню цінність творів.

Звісно, ми розуміємо фестивальну культуру, як значно ширше і глибше, ніж мистецькі виступи, вистави, форуми, бо культура – це наша історія, традиції, наше духовне надбання, культурна спадщина.

Отже, фестивальна культура є тим індикатором та своєрідним каталізатором якості культурно-мистецького життя України. Фестивалі стають важливими центрами, що впливають на розвиток мистецтва, реалізацію креативних ідей та надають можливість для творчої самореалізації учасникам.

1.2. Етнофестивалі як важливий компонент у збереженні культури українців

Із світовими соціокультурними процесами пов'язане зростання фестивальної діяльності в державі в контексті якого етнологічні фестивалі стають все більше популярними. Самобутні формою втілення етнічного світогляду, своєрідним комплексом і оригінальним типом національного світобачення. Українці виробили в складних умовах етнічного розчленування і багатовікового поневолення раціональну організацію середовища життєдіяльності й забезпечення духовних запитів людини, витворили особливу систему звичаїв, вірувань, світорозуміння, моральних правових, етнічних і естетичних форм, які склалися упродовж історичного розвитку людської спільноти на шляхах до формування української нації і національної культури.

На сучасному етапі духовного відродження українського етносу важливого значення набуває всебічне вивчення регіональних особливостей традиційно-побутової культури України. Народне мистецтво є виразною і чарівною складовою культурної спадщини країни. Це мистецтво є результатом продуктивної праці численних поколінь майстрів, таких як ткачі, вишивальниці, різьбярі, гончарі та інші. Його образи та технічні навички закріплюються через багаторазове втілення, що робить його культурною традицією. Проте це не просто повторення, а творчий процес удосконалення усталених форм і технологій, оскільки кожен майстер вносить своє уявлення і відчуття світу у створені творчого предмету. Його розмаїття та унікальність вражають, оскільки воно відображає традиції, звичаї і творчість українського народу.

Українське етномистецтво надалі розвивається, об'єднуючи традиції минулого з сучасними тенденціями та створюючи унікальні та неповторні твори, які підкреслюють багатство культурної спадщини України.

Створення узагальнюючих праць з української етнології потребує спеціальних досліджень усіх компонентів народної культури. Досі недостатньо

уваги приділялося дослідженню представлених народних промислів декоративно-прикладного мистецтва на фестивалях, які функціонували здавна і майже до кінця ХХ ст. зберігали локальну специфіку і народний досвід багатьох поколінь. Історико-етнографічне вивчення в етнологічній науці має велике науково-теоретичне і практичне значення. Ця найдавніша форма господарської діяльності, впродовж всього часу свого існування, фіксувала різноманітні прояви народної культури, зберігаючи в собі важливу інформацію про матеріальне і духовне життя українського народу минулих епох. У традиційних знаряддях праці і пристосуваннях, що використовувалися в промислах, виявляється етнічна специфіка і прослідковуються етнокультурні взаємовпливи, що мають важливе значення для вивчення складних етогенетичних проблем. Дослідження збережених традицій форм народної творчості дає можливість розглядати фестивалі не тільки, як явище матеріальної культури, але й проаналізувати архаїчні компоненти світоглядних уявлень, звичаїв та обрядів, пов'язаних з названими формами діяльності. Використанням промислів в обрядовому житті дає підстави зараховувати ці промисли до ритуальної сфери життєдіяльності етносу, що робить етнофестивалі більш сакральними.

Саме етнологічні фестивалі покликані відтворювати та зберігати культурні цінності, матеріальну та нематеріальну культурну спадщину. У своїх дослідженнях міжнародних етнофестивалів М. Рутинський зазначає, що вони є головною платформою для вивчення, збереження світової культурної спадщини [52, с. 85].

Проблематика буття етнографічних груп та їхнє суспільно-географічне розташування розкрито в дисертаційному дослідженні «Прикарпаття: спадщина віків. Памятки природи, історії, культури, етнографії» й інших публікаціях М. Кугутяк. Автор проаналізував культурне життя гуцулів Карпат другої половини ХХ стт. та опираючись на місцевий матеріал виокремив механізми інтеграції сучасного покоління до культури пращурів, етнокультурних звичаїв. [50].

Народна культура зберігає в собі від архаїчних і традиційних форм складники, які яскраво виражаються та популяризуються під час фестивалів. Звертаємо увагу на те, що етнофестивальна культура зпирається на етнічну мозаїку регіону. Саме етнологічні фестивалі представляють фольклорне розмаїття, звичаї та обряди, традиції народів чи етнічної групи.

У наукових дослідженнях зустрічаємо їх типологію за різними ознаками: відвідувачі, народна концепція, реалізація задуму проекту.

Етнофестивалі поділяють на три типи:

1) *етнічні (фольклорні) фестивалі* – проводяться у форматі предствалення культурних здобутків етнічної групи . А саме: Міжнародний гуцульський фестиваль, «Бойківська ватра», «Лемківська ватра», «На Синевир трембіти кличуть» та ін.;

2) *традиційні фестивалі до свят* – організовуються у відповідності до народних свят та обрядів, розкривають автентичні звичаї українського народу. Наприклад, «Проводи тваринників на полонини», «Обжинки», святкування Купала та ін.;

3) *етнокультурні фестивалі* – концептуальні заходи на яких переплітається автентична й сучасна культура етнічної громади краю або декількох спільнот. Зокрема, фестиваль національних культур «Букова віть» у Чернівцях та ін. [72].

Одним із основних завдань фольклорних фестивалів є залучити мешканців краю до безпосередньої народної творчості. На цьому наголошувала й С. Чернецька. Вона виділила також й особисте знайомство з автентикою під час майстер-класів, звернула увагу на важливість дослідницьких гуртків з фольклору та окремих збирачів культурної спадщини [72].

Дану думку прослідковуємо у вітчизняній фольклорно-фестивальній діяльності, а саме, яка сприяє становленню та популяризації народних традиції, декоративно-ужиткового мистецтва, робить їх сучасну стилізацію, при цьому не втрачаючи їхньої ідентичності, зберігаючи рівновагу між народним колоритом і сучасними технологіями, налагодження культурних зв'язків та творчий обмін

досвідом, підвищення ролі культурної спадщини у формуванні національно-патріотичного виховання дітей та молоді – ці та інші завдання виконують сьогодні фестивалі.

С. Чернецька етнофестиваль тлумачить як форум, на якому відбувається презентація різних видів народного мистецтва, від української пісні, танцю, обрядів та зразків народних майстрів тощо.

Сутність поняття «фестиваль фольклору» С. Ю. Чернецька тлумачить як мультикультурний та інтерактивний форум, який популяризує народну культуру та спрямований на відродження нематеріальної культурної спадщини [72, с. 157]. Підтримуючи цю тезу, науковці доповнюють ще однією важливою функцією фестивалю, яка на локальному рівні самоідентифікує самобутність місцетелів, їхніх традицій та інтегрує в український культурний простір.

Соціокультурне бачення етнологічних фестивалів розкриває підходи до відродження народних, культурних звичаїв, до поєднання регіональних особливостей в сучасній культурі завдяки цікавим, насиченим творчим програмам фестивалів.

Серед етнофестивалів сьогодні найбільш поширений напрям - фольклорний, який ґрунтується на українських піснях, музиці, обрядах. Розкриваючи особливості етнофестивалів, зосередимо увагу на понятті народна культура. Важливість визначення останнього в соціокультурі обумовлено рядом культурних складових, які можуть змінюватися під впливом сучасних тенденцій. Інший важливий аспект у цьому питанні є проблема виокремлення специфічних, істотних ознак цього культурного феномену. Тривалий час концепція народного фестивалю обмежувалися певними умовами фольклору.

Наукова парадигма розкриває концептуальну основу народної культури в знанні образів, символів навколишнього світу через природню поведінку людини та її рефлексію в життєдіяльності. Слід звернути увагу на її характеристики, як традиційність, соборність, символічність і синкретичність та присутність механізму соціальної, культурної регуляції й ретрансляції досвіду. Цей механізм є дуже важливим, оскільки, знання про обряди передаються від

покоління до покоління завдяки комунікації в родині та відтворенні автентичної діяльності.

Деталізуючи знання про народну фестивальну культуру зосереджуємо увагу на різних позиціях щодо концепції проведення та можливостях. В основі якої лежать культурні цінності суспільства. Тому, розуміємо її як ціннісний вимір з світоглядними та ментальними особливостями людства.

Інші науковці розглядають її як функціоналістичну, що формує народну фестивальну культуру в другому ракурсі, як одиницю соціокультурної системи з комплексом цінностей, норм і правил та знаряддями для її функціонування. У народній культурі важливою є соціальна функція, яка реалізується за допомогою інтеграції завдань у певну групу людей. При такому об'єднанні задовольняються як особисті так і колективні інтереси, визначаються норми поведінки та механізми її відтворення в соціокультурному досвіді, реалізується спадкоємність поколінь.

Зосереджуємо увагу на одній з форм народної фестивальної культури - пісенній. Вона акумулює в собі найтипівіший характер українських національних рис. Саме своєрідний спосіб манери представлення національної ідентичності прослідковується у пісенній фестивальній культурі. Українські пісні та народна музика транслюють історичну пам'ять етносу, його естетично-мистецький світогляд [72].

Тому, народна фестивальна пісенна культура займає почесне місце в духовній культурі суспільства. Завжди була засобом духовного самовираження народу в певному історичному періоді. Українська пісенна творчість предствалляє вид усної народної нематеріальної культури.

Дослідження цього феномену має вагоме значення в соціокультурній практиці та актуальне для сьогодення.

Фестивальна пісенна культура розвивається на основі вільного вираження та зумовлено рівнем естетичних уподобань її виконавців [72].

Зустрічаємо декілька поглядів, що рокривають етнофестивальну культуру як частину національної творчості. Її тлумачать не однаково: «словесно-

музичний концепт культури», «засіб цивілізаційного коду» [72], «домінанта української культури» [1].

Погоджуємося з думкою, що фестивальна народна культура є важливим засобом формування особистості. А пісенна творчість знайомить українців з культурними цінностями та орієнтує їх на національну ідентичність.

Більшість міжнародних фольклорних фестивалів у XXI ст. відбувається під егідою CIOFF (Міжнародна рада організацій фестивалів фольклору і традиційних мистецтв, що діє при ЮНЕСКО) [43]. Згідно з визначенням CIOFF, «міжнародний фольклорний фестиваль є одним із засобів збереження і пропагування нематеріальної культурної спадщини, в основному через такі її жанрові форми вираження як музика, танці, ігри, обряди, звичаї, ремісничі ноу-хау та ін. Щоб слугувати цілям підтримки і зміцнення культурної самобутності і різноманітності, фольклорний фестиваль повинен бути реалізований у відповідному культурному контексті» [43, с. 3]. Вона вважає збереження нематеріальної культурної спадщини ключовим фактором у культурному розмаїтті та гарантією сталого розвитку регіону й держави.

Фольклорні фестивалі міжнародного значення згуртовують поціновувачів народних культур а місця їх проведення є популярними серед туристів. Вони організовуються згідно місцевих традицій за участі народних митців і майстрів ремесел з різних країн. У проведенні міжнародних фольклорних фестивалів CIOFF виокремлює чотири фундаментальних елементи:

а) форми представлення народної культури (музика, спів, танці, костюми, звичаї, ремесла, казки, страви традиційної кухні, обряди та ін.);

б) учасники (художники, хореографи, музичні колективи, етнологи, та інші особи);

в) партнери (культурні і громадські об'єднання, народні майстри і художники, керівники культурних товариств, волонтери та інші особи);

г) діяльність (організація вистав, виставок, конкурсів, парадів, ярмарок, дегустацій та ін.) [43].

Вивчаючи зарубіжний досвід українські етнологи вважають продуктивним менеджментом фестивальної діяльності – різноплановість, регіональні традиції святкування, як приклад, міжнародні гуцульські фестивалі.

Заслуговує на увагу досвід організації етнофестивалю «Шешори», що проходив у карпатському селі Шешори Косівського району Івано-Франківської області. Пізніше схожі етнічні фестивалі з'явилися у інших куточках країни. Арт-менеджери спільно із керівниками регіонів почали розглядати такі акції як економічно вигідну інвестицію до місцевого бюджету, що є дуже важливим чинником у ринкових умовах галузі.

Потужний розвиток етнофестивального простору в країні забезпечується багатим природно-рекреаційним та духовним потенціалом. Народна творчість становить потужний напрям туристичного продукту на ринку міжнародних і всеукраїнських фестивальних дійств.

Етнологічні фестивалі сприяють налагодженню емоційних контактів між учасниками, трансляції народної спадщини молодим жителям регіону. Вони розглядаються ще як форма відпочинку, під час якого формуються світоглядно-естетичні цінності та відвідувачі долучаються до етнічної культури краю.

Широкою палітрою етнофестивальних турів сьогодні представлена етнокультура країни. Івент-події етнографічно-мистецького напрямку організовуються із зануренням в автентичний духовний світ місцевого населення, з участю у масових музичних, розважальних, карнавальних дійствах тощо [58]. Місцева громада пропонує туристам унікальні родзинки культури краю. Тому етнофестивалі все більше залучають туристів та гостей, а фестивальні менеджери ефективно планують програми і заходи з використанням різних технологій, поєднуючи минуле із сучасністю. Все це разом сприяє підвищенню інтересу до народної культури та стимулює процес відродження етнографічного спадку території.

Проаналізувавши етнофестивальну культуру можемо зазначити, що вона складається із фольклорних фестивалів, святкових фестивалів та етнокультурних фестивалів. Головним завданням яких є залучення населення до участі в

народній творчості, знайомство з джерелами автентичного фольклору, традиціями, звичаями та духовне збагачення українського народу.

Етнофестиваль відображає своєрідність національної культури, характерні традиції святкування місцевих жителів незалежно від його географічного місця проведення, кількості учасників та концептуального бачення програми дійства. Вже тривалий час організація етнологічних фестивалів є тим камертоном, що демонструє вагомість народного мистецтва регіону та є чинником формування нового культурного життя, нових уподобань мистецтва. Фестиваль стає унікальним майданчиком мистецьких подій, що приваблює до себе відвідувачів з інших міст країни та зарубіжжя.

Отже, досліджуючи етнофестивалі як важливий компонент вітчизняної культури можемо зазначити, що прослідковується динаміка розвитку національно- культурного відродження України через організацію фестивалів, нового етнофорумів, які проводяться на перетині автентичної і модерної музики, народних традицій та сучасного мистецтва. Вони репрезентують народні звичаї, сприяють синтезу регіональних культурних і позитивно впливають на популяризацію українського мистецтва в Україні та світі.

РОЗДІЛ II. ФЕСТИВАЛЬНІ ДІЙСТВА ЯК ЧИННИК КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ (НА ПРИКЛАДІ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

2.1. Фестивальні тури як засіб поширення культурних цінностей в Івано-Франківську

Різноманіття мистецтва регіонів сприяє розвитку фестивальної культури. Сьогодні сучасна українська фестивальна культура – багатовекторна, завдяки процесам децентралізації, створенню різноманітних локальних міст-центрів, у яких фестиваль перетворюється на найкращу форму культурно-мистецьких подій та підвищує статус міста у культурі України [25, 26].

Культурні різноманіття і потенціал Івано-Франківщини величезні. Ця область розташована на південному заході держави та межує з Львівською, Тернопільською, Чернівецькою, Закарпатською областями і Румунією.

Дослідимо фестивальну культуру Івано-Франківщини. Фестивалі відбуваються на державному рівні (Міністерство молоді та спорту України, Міністерство культури та інформаційної політики України), на місцевому рівні (Управління спорту та молодіжної політики Івано-Франківської облдержадміністрації, Департамент культури Івано-Франківської міської ради, відділи культури райдержадміністрацій і територіальних громад), на рівні комунальних і приватних закладів культури, центрів народної творчості та громадських організацій (Всеукраїнське товариство «Гуцульщина», регіональний центр народного мистецтва «Гражда» тощо).

Зосередимо увагу на напрямках розвитку культури міста Івано-Франківськ.

Культура краю закорінена в загальнолюдських цінностях, традиціях та історії Гуцульщини, Бойківщини, Покуття, Опілля та Лемківщини.

У сфері культури працюють ініціативні та творчі особистості. У закладах культури Івано-Франківської області 348 фольклорних колективів, з них 76 носять почесні звання «народний» та 9 - «зразковий». Своє мистецтво представлено на традиційних міжнародних, всеукраїнських та обласних фестивалях, конкурсах[36]. Форми проведення різноманітні. Мета одна – виявлення талановитих та здібних, спілкування колективів та громадян, формування національної самосвідомості, патріотичних почуттів, розвиток дружніх стосунків у краї та консолідації у державі. За тематикою і формою фестивалі розподілені на загальнорегіональні, професійно-фахові, культурно-мистецькі та етнофестивалі, за змістом - пісенні, танцювальні, краєзнавчі, спортивні. За спрямуванням пісенні фестивалі розподілені на народні, духовної та естрадної музики, патріотичної пісні.

Вивчивши практику проведення, констатуємо: загальнорегіональні фестивалі та комбіновані. Наприклад, свято музики і танців поєднується із презентацією виробів того чи іншого ремесла. А професійно-фахові фестивалі популяризують окремі види господарської діяльності: свято меду, кухні, ковальства, килимарства, гончарства, ткацтва. Культурно-мистецькі заходи присвячені пісенному, танцювальному та музичному жанрам представників етнографічних груп області, а також художнім ремеслам. Також презентується кіно.

Івано-Франківськ – обласний центр, який знаходиться на перехресті різних шляхів, місто величних пам'яток архітектури, розкішних храмів, старовинних площ, затишних вуличок, музеїв з унікальними мистецькими скарбами різних історичних епох світової цивілізації, сучасних арт-об'єктів.

Фестивальна культура міста проявляється через різноманітні шоу, які є активною формою проведення дозвілля містян, оглядів народних ремесел, досягнень у музиці, кіномистецтві (див. дод. А).

Фестивалі відбуваються відповідно до річних планів, обрядових свят. Перший у списку - новорічно-різдвяний фестиваль-ярмарок «Зимова казка», присвячений національним та місцевим традиціям. У рамках його проведення –

огляд промислових товарів та харчової продукції (сири, солодоці, вино, карпатські чаї). Він відбувається на вічевому Майдані та на вул. Д. Вітовського.

Окрасою новорічно-різдвяних свят в обласному центрі став міжнародний Різдвяний фестиваль «Коляда на Майзлях», який започатковано у 2010 році при монастирі Царя Христа отців Василіан УГКЦ (див. Дод.Б). Назва походить від традиційної назви частини Івано-Франківська, де збудований храм Царя Христа – Майзлі. Головна мета - відновлення, збереження та поширення різдвяних традицій, коляд, щедрівок, обмін творчими досягненнями мистецьких колективів. У програмі заходу – традиційні, старовинні і сучасні колядки та щедрівки. У дійствах брали участь колективи з України, Польщі, Литви, Латвії та Румунії. У 2023-2024 роках теми фестивалю: образи боротьби Добра зі злом, відтворені в патріотичних колядках, історичні національні зрізи в пісенних образах. Наказом Міністерства культури України від 13 листопада 2018 року № 980 фестивалю надано статус Міжнародного. Згідно з наказом Міністерства культури та інформаційної політики України від 06 липня 2022 року № 228 фестиваль «Коляда на Майзлях» внесено до Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини України як практику з охорони нематеріальної культурної спадщини.

Фестиваль «Різдво у Франківську», який започаткований у 2015 році, сприяє збереженню старовинних обрядів і звичаїв, відродженню традицій святкування Різдва на Прикарпатті. У заходах фестивалю беруть участь кращі творчі колективи міста, запрошені хорові, фольклорні гурти та окремі виконавці з різних куточків України.

У 2016 році започатковано фестиваль «Новорічні витрибенки». Основною локацією є Вічевий майдан, на якому виблискує вогнями красуня-ялинка. У програмі дійства шоу-програма за участю молодіжних творчих колективів і солістів-вокалістів міста. Також відбуваються різноманітні конкурси, забави, привітання, віншування, майстер-класи. Кожен мікрорайон міста долучається до

заходів із сучасними та яскравими персонажами, драйвовою музикою, активними іграми, танцями та співами.

Унікальним є фестиваль « Прикарпатська весна», що традиційно проходить в обласній філармонії ще з другої половини ХХ ст. На фестивалі представлені різножанрові форми академічного музичного мистецтва.

Одним із організаторів, крім філармонії, є управління культури, національностей та релігій облдержадміністрації. Фінансування дійства здійснюється не тільки спеціальним фондом обласної філармонії, а й за рахунок обласного бюджету, а також інших джерел та надходжень, не заборонених чинним законодавством [51].

2024 року «Прикарпатська весна» припала на 210-річчя від дня народження Тараса Шевченка. Про важливість культурного фронту та, що має зробити кожен для Перемоги, зазначав в.о. директора філармонії Василь Тимків. Художній керівник філармонії Роман Дзундза підкреслив, що проведення таких заходів під час війни говорить про рівень культури нашої нації та її культурний розвиток [51].

Розвиток і популяризація сучасних танців, активне залучення дітей та молоді до хореографічного мистецтва відбувається завдяки фестивалю естрадно-спортивного танцю «ФЕСТ» (який організовано ще у 1991 році), дитячо-юнацького фестивалю «Танцювальний калейдоскоп» (організований міським Центром дозвілля дітей та юнацтва у 2011 році) та Всеукраїнського конкурсу-фестивалю танцювального мистецтва «Stanislaviv Dance Festival», який започатковано у 2012 році. «ФЕСТ» дав поштовх у проведенні аналогічних фестивалів у Києві, Одесі, Чернівцях та інших містах України. Щорічно у «ФЕСТі» більше 1000 учасників (шкільна молодь, студенти, а також дорослі віком від 30-и років), а серед головних організаторів «Станіслав Денсу» була Танцювальна Школа Влада Ями в м.Івано-Франківськ.

Із 2014 року відбувається Всеукраїнський фестиваль народної хореографії «Гомін Карпат», де організатором виступає навчально-методичний центр культури і туризму Прикарпаття, за підтримки Львівського обласного

відділення Українського фонду культури, Івано-Франківського осередку Національної хореографічної спілки України.

Обласний відкритий фестиваль народного танцю «Арканове коло» у травні 2024 року відзначив свої 11 років. Масштабне танцювальне дійство зібрало 36 кращих колективів народного танцю, 700 учасників з Івано-Франківської, Львівської, Чернівецької, Тернопільської та Хмельницької областей. Метою фестивалю є розвиток та популяризація народної хореографії, пропаганда національної єдності за допомогою танцювальної культури, демонстрація кращих зразків народного танцю, в яких збережено багатовікові традиції та цінності українського народу [45].

Об'єднує хорові колективи Регіональний дитячий фестиваль хорової музики в рамках Міжнародного фестивалю хорової музики «Передзвін» (вперше у 2014 році), метою якого є сприяння розвитку духовно-естетичного потенціалу особистості дитини на основі пізнання мистецтва через українське хорове виконавство. На Івано-Франківській сцені виступають хорові колективи з різних куточків України. Фестиваль «Весняна феєрія» запрошує виробників харчової та сувенірної промисловості, а «Зірки Прикарпаття» - любителів спортивних танців.

Багатим на фестивалі є квітень, коли відбуваються ярмарок «Великодній кошик» і традиційний фестиваль духовної та естрадної пісні «Великодні дзвони». «Великодній кошик» - це святкова виставка-ярмарок продукції місцевих виробників, під час якої проводиться конкурс Великоднього кошика. Мета заходу – збереження українських гаївок, великодніх та духовних пісень. У його рамках відбувається нагородження учасників конкурсу «Великодній кошик».

«Великодні дзвони» (заснований у 2012 році) - фестиваль духовної та естрадної пісні, метою якого є відтворення пісенних хтрадицій на великодню тематику у виступах хорових колективів, вокальних ансамблів, солістів. Для дітей та молоді викладачі дитячої художньої школи проводять майстер-класи з писанкарства. Учасники майстер-класу після завершення отримують на згадку

власний виріб писанку – оберіг, який приносить радість, добро та щирість у душі кожного.

Варто відзначити і Великодній фестиваль хорової музики «Катедральні дзвони» (див. дод. Б). Вчетверте «Катедральні дзвони» у травні 2024 року організовує Департамент культури Івано-Франківської міської ради спільно з Івано-Франківським Архієпархіальним управлінням УГКЦ. Основні завдання фестивалю – популяризація кращих зразків української хорової музики та підвищення туристичного потенціалу міста. Серед учасників дійства – професійні хорові колективи України та зарубіжжя, хормейстери, солісти, композитори.

Фестиваль гумору «Фіглі-міглі» започаткований у 2019 році. Проводиться з метою збереження, розвитку та популяризації українського гумору та присвячений Міжнародному дню сміху 1 квітня. Основними завданнями є: популяризація кращих виконавців сучасного українського гумору, створення умов для самореалізації гумористів, пошук і підтримка творчої молоді, підвищення туристичного потенціалу міста. У фестивалі беруть участь команди та артисти гумористичного жанру. За результатами прослуховування програм учасників журі визначає переможців.

П'ять фестивалів проходять у травні - фестиваль мистецтв «Мелодії парку», фестиваль історичної літератури «Софія», міжнародний мистецький фестиваль країн Карпатського регіону «Карпатський простір» («Carpathian Space»), «Івано-Франківськ – місто для життя» та міжнародний фестиваль ковальського мистецтва «Свято ковалів» (див. дод. Д).

«Мелодії парку» (початок - друга неділя травня, триває щонеділі до першої неділі жовтня) – фестиваль, який започаткований у 2013 році, відбувається на літній естраді міського парку культури і відпочинку ім. Т.Шевченка. У концертах беруть участь різноманітні хорові колективи, муніципальний камерний хор «Галицькі передзвони», аматорські вокальні ансамблі. Основною метою фестивалю є організація та проведення відпочинкових музичних програм для

відвідувачів парку. Окрім музичної програми, у рамках фестивалю діють також танцювальна та виставкова розважальні локації.

Фестиваль історичної літератури «Софія» започатковано у 2016 році, на відкритті якого письменник Василь Шкляр анонсував кінострічку за своїм романом «Чорний ворон». Щоразу захід проходить в іншому форматі, залучаючи нові мистецькі жанри. Головна мета заходу – патріотичне виховання дітей та молоді, а також заохочення їх до вивчення власного минулого та читання саме історичної літератури. У рамках фестивалю відбувається конкурс прозових творів на теми з історії України. Переможці нагороджуються дипломами та сувенірними комплектами книг; десять кращих творів входять до альманаху конкурсу.

Фестиваль «Івано-Франківськ – місто для життя» започаткований у 2017 році в рамках святкування Дня міста. Мета дійства – сприяння творчій активності молоді та підвищення культурного і туристичного потенціалу міста. Захід зорієнтований на формування позитивного іміджу Івано-Франківська на національному та міжнародному рівнях. Програма фестивалю передбачає участь кращих мистецьких колективів з України та з-за кордону проведення різноманітних святкових заходів, під час яких середмістя перетворюється на дозвіллевий осередок для гостей та його жителів.

Ще один фестиваль «Мамина пісня» започаткований у 2017 році. Він проводиться з метою збереження та примноження сімейних традицій, вшанування матері-берегині. Його учасниками є солісти і творчі колективи клубних установ міста та приміської зони, запрошені артисти. Фестиваль охоплює всі мікрорайони міста. Програмою передбачено: концерти, літературні читання, майстер-класи та творчі конкурси, де івано-франківські родини мають можливість не лише активно відпочити, а й позмагатися і представити свої творчі можливості.

Міжнародний фестиваль «Свято ковалів», який започаткований у 2001 році і проводиться щороку в рамках святкування Дня міста, популяризує ідею

«Єднання», незважаючи на військові дії на Півдні та Сході України. Участь у ньому беруть представники з України та з-понад 20-ти країн світу. Зокрема, представлені ковальські школи Австралії, Бельгії, Білорусі, Великобританії, Іспанії, Литви, Нідерландів, Німеччини, Норвегії, Польщі, Узбекистану, Фінляндії, Франції, Чехії, Швеції тощо. Традиційно щороку ковалі разом виготовляють і дарують місту спільні декоративні композиції. Івано-Франківськ уже має такі прекрасні витвори як «Букет майстрів», «Великоднє сонечко», «Дерево щастя», «Фотографічна рамка», «Карусель», «Арка партнерських міст» та ін.

Міжнародний фестиваль мистецтв «Карпатський простір» заснований Національною оперетою України за сприяння Міністерства культури України—художній керівник Національної оперети Богдан Струтинський, звернувся до української та зарубіжної мистецької спільноти у січні 2016 року. Його ініціативу підтримали митці та представники дипломатичних кіл із десяти країн. Творчі та мистецькі колективи з цих країн прибули до Івано-Франківська і в травні вперше відбувся Міжнародний мистецький фестиваль країн Карпатського регіону, метою якого є підтримка духовних цінностей, розвиток мистецтв та об'єднання країн Карпатського регіону не лише за територіальною ознакою, а й через мистецтво.

Під час першого фестивалю «Карпатський простір» вперше зустрілися представники влади, бізнесмени, політики, митці з різних країн. На II фестиваль прибули представники від 43 різних країн, серед яких 29 Надзвичайних і Повноважних Послів країн-партнерів. Вони стали учасниками обговорення економічного та культурного потенціалу Карпатського краю. А III фестиваль зібрав освітян із різних країн світу за великим круглим столом міжнародної співпраці і взаєморозуміння (див. дод. Г) .

Щорічно у фестивалі разом із бізнесменами, дипломатами, політиками, економістами, освітянами беруть участь численні творчі колективи, художники, скульптори, артисти, музиканти з Австрії, Азербайджану, Болгарії, Грузії,

Естонії, Латвії, Литви, Мексики, Молдови, Польщі, Румунії, Словаччини, Угорщини, Франції, Чехії, Швейцарії, України. На три дні місто Івано-Франківськ перетворюється на міжнародну творчу лабораторію, стати учасником якої можуть усі бажаючі.

Особливістю фестивалю «Карпатський простір» є тематично і локально скомпоновані мистецькі осередки – різноманітні локації, розташовані у найкрасивіших куточках Івано-Франківська, на центральних вулицях та площах: Art SPACE, Cinema SPACE, Cuisines SPACE, Classicalmusic SPACE, Wine SPACE, Jazz SPACE, Kids Space, Literature SPACE, Architecture SPACE, Multi-genremusic SPACE, Theatre SPACE, Sculpture SPACE та інші. Чимало мистецьких акцій створюється спеціально до фестивалю і вперше презентується в Івано-Франківську.

«Карпатський простір» як масштабна культурна подія міжнародного значення є потужним інструментом культурної дипломатії, майданчиком для щорічних зустрічей митців, бізнесменів, дипломатів, політиків. Завдяки фестивалю країни-учасниці можуть презентувати свою культуру, фольклор і сучасні мистецькі надбання.

Розвитку та популяризації української сучасної музики, заснованої на кращих традиціях національної культури, наданню шансу українським молодим виконавцям стати популярними, розкриттю та розвитку їх творчого потенціалу, розширенню культурних зв'язків між регіонами України сприяють Всеукраїнський дитячий конкурс-фестиваль популярної музики «Карпатські соловейки» (заснований у 2002 році, до Міжнародного дня захисту дітей), фестиваль народної творчості «Барви дитинства» (заснований у 2013 році, до Міжнародного дня захисту дітей), фестиваль іграшки та розваг. Їх мета – популяризація дитячої творчості, створення умов для вдосконалення виконавської майстерності та підтримки обдарованої молоді, посилення уваги суспільства до питань розвитку здібностей дітей. Беруть участь учні мистецьких

шкіл, закладів загальної середньої освіти, вихованці вокальних студій, гуртків творчості тощо.

Молодіжний фестиваль «Купальська ніч», який проводиться з 2015 року - це театралізоване дійство, що у цьому році відбуватиметься у червні. Мета - збереження та вивчення народних традицій. У програмі свята - запалення «Купальської ватри», яке відбувалось на міському озері біля парку культури та відпочинку ім.Т.Шевченка, виступи молодіжних гуртів та організація ярмарку виробів народних майстрів декоративно-прикладного мистецтва. Цей фестиваль - не тільки отримання яскравих вражень, а й сімейний відпочинок, нові знайомства, активна участь в древньому і могутньому літньому святі.

Міжнародний фестиваль «GlobalVillage», заснований у 2008 році - це представлення культур різних країн світу. Презентують їх волонтери програми, з якої зародився фестиваль культур – «GlobalVolunteer», які працюють в Івано-Франківську у соціальних проектах та ініціативах. Відбувається двічі на рік: улітку і взимку. Відвідувачі з цікавістю розглядали національний одяг представників інших країн, куштували різні страви, спостерігали за оригінальними танцями, виконували національні пісні. Фестиваль створює фундамент для культурного обміну та розвитку толерантності, руйнує расові стереотипи, розширює світогляд.

У 2001 році започатковано фестиваль-конкурс молодіжної музики «Едельвейс», мета якого розвиток сучасної молодіжної музики, популяризація творчості місцевих авторів та молодих виконавців. Фестиваль проводиться щороку серед інструментальних та вокально-інструментальних молодіжних гуртів у номінаціях: «поп-музика», «рок-музика», «сучасна альтернативна музика», «солісти-вокалісти». Учасниками фестивалю свого часу були вже тепер відомі Тіна Кароль, Лама, «Кораллі», «Фліт», «Перкалаба», «Хвилю тримай» та ін.

Фестиваль «Все українське на новий лад» розпочав свою діяльність у 2016 році. Проводиться щороку, в рамках відзначення Дня Незалежності України.

Метою фестивалю є популяризація сучасної інтерпретації традиційного народного музичного мистецтва. До участі у заходах запрошуються кращі співаки, творчі колективи та майстри декоративно-ужиткового мистецтва України. Основна локація фестивалю – історичне середмістя. У програмі – концерти, покази стилізованого національного одягу, мистецька акція «Музичний балкон», дитяча розважальна програма «Острів дитинства», різноманітні гастрономічні заходи з презентацією зразків національної української кухні та майстер-класи.

Міський фестиваль патріотичної пісні започаткований у 2012 році і проводиться щороку в рамках святкування Покрови Пресвятої Богородиці, річниці створення Української Повстанської Армії, відзначення Дня Українського Козацтва та Дня захисника і захисниць України. Головною метою фестивалю є увіковічнення справжньої історії, вшанування пам'яті про учасників національно-визвольних змагань та російсько-української війни ХХІ ст. У фестивалі беруть участь кращі солісти-вокалісти, хорові колективи та вокальні ансамблі міста і сіл приміської зони. Серед основних завдань дійства провідними є виховання у підростаючого покоління любові до рідного краю, його історичного минулого, формування національної свідомості, зміцнення української національної ідеї через українську патріотичну пісню.

Фестиваль весільно-ресторанної музики «ЛабухFEST ІФ» започаткований у 2017 році. Це - проект розвитку сучасної музичної культури, спрямований на підвищення професійного рівня ресторанных та весільних музикантів. Мета-популяризація кращих зразків сучасного музичного мистецтва, розвитку творчих здібностей весільно-ресторанных музик та підвищення культурного і туристичного потенціалу міста. Конкурсанти змагаються у трьох номінаціях: акустичне виконання музичної програми (до 30 хв.); естрадне виконання музичної програми (до 30 хв.); кращий ведучий (програма до 30 хв.). У рамках фестивалю, окрім конкурсної програми, проводяться «круглі столи», майстер-класи, творчі майстерні, презентації, зустрічі з провідними діячами мистецтва.

Фестиваль добрих сусідів «Каскад ФЕСТ» започаткований у 2017 році. Проводиться щороку з ініціативи мешканців мікрорайону «Каскад». Метою фестивалю є підвищення соціокультурного рівня розвитку мікрорайону та налагодження взаємодії між мешканцями та владою міста. У програмі фестивалю: виступи кращих мистецьких колективів міста, показові спортивні виступи, конкурс на кращий будинок, дитяче наукове шоу, виставка робіт дошкільнят, майстер-класи з виготовлення виробів декоративно-ужиткового мистецтва, подарунки і частування смаколиками. Організатори свята запевняють, що саме такі заходи об'єднують сусідів.

Фестивальну культуру Івано-Франківська не можна уявити без етнофестивалів, які позитивно впливають на розвиток соціокультурного стану міста. Адже на таких фестивалях відбувається переосмислення і пристосування культури, витвореної в аграрному середовищі, до промислового типу життя.

Значного імпульсу етнотуризму краю надав Міжнародний фольклорний фестиваль етнографічних регіонів України «Родослав», який був започаткований у серпні 2001 року. Фестиваль проходить раз у два роки за сприянням обласної і міської влади та організаційно-творчої підтримки Міністерства культури та інформаційної політики України. Мета заходу – відродження та збереження традицій і обрядів, що побутували в гуцулів, бойків, лемків, мешканців Покуття, Опілля, а також у жителів Буковини, Волині, Поділля, поліщуків, слобожанців, кубанських козаків. Головне завдання фестивалю - виявлення спільних джерел виникнення і розвитку звичаїв, сприяння успішного втілення в життя народної творчості та популяризації її шляхом ознайомлення з творчими колективами, окремими виконавцями та майстрами декоративно-ужиткового мистецтва. Організатори дійства дають завдання вивчати та практично знайомитися з джерелами автентичного фольклору найбільших етнографічних регіонів, заселених українцями, залучати до активної діяльності студентську та учнівську молодь, посилювати вплив традиційного народного мистецтва на духовне та естетичне збагачення українського народу.

Програма фестивалю передбачає культурно-просвітні та спортивні заходи. Також у рамках фестивалю проводять науково-теоретичні конференції щодо успадкування традиційних звичаїв та обрядів в етнографічних регіонах України, закладено «Алею українського родоводу» в урочищі Дем'янів Лаз біля м. Івано-Франківськ (див. дод. Л). Етнофестиваль «Родослав» започаткував відродження традиційної автентичності етнорегіонів краю, дав поштовх до проведення відповідних заходів на локальному рівні.

Фестивальну культуру збагачують гастрономічні фестивалі, у програмах яких сучасні інтерпретації традиційного українського мистецтва та національної кухні, показ стилізованого національного одягу. Вони піднімають престиж українських традицій, приваблюють туристів та позитивно впливають на економічні показники міста.

«Свято винограду та вина» - ярмарок-фестиваль, який проводиться з 2014 року з метою відновлення та популяризації виноградарства на Прикарпатті (див. дод. Ж). Розвиток виноградарства та виноробства в Прикарпатському регіоні йде дуже активними темпами. Програма свята: семінари, майстер-класи з винного виробництва, дегустація. Концепція фестивалю полягає у потребі поширення культури споживання вина, що є не тільки алкогольним напоєм, але і продуктом творчості.

Ще одним цікавим кулінарним святом є «Станіславівська мармуляда», яке теж проводиться з 2014 року. На ньому відтворено дійство, реальні події які відбулися у 1868 році, коли через необачність господині, котра варила повидло («мармуляду»), здійнялася пожежа - згоріли 260 будинків, впала ратуша, сильно постраждав вірменський костел. Загальні збитки склали мільйон ринських злотих, що було дуже великою сумою того часу. Завдяки вмілим діям бургомістра, державним позикам і лотереям місто відбудували. З цієї пожежі почалися кам'яно-цегляна розбудова міста замість дерев'яної і створення своєї пожежної команди. На святі присутні на власні очі спостерігають, як з екологічно чистих фруктів народні майстри кухні виготовляють смачне повидло, джеми та «мармуляду». Як завжди на кулінарних заходах, представлені найсмачніші

страви за традиційними та новаторськими рецептами, знайомство з кухарями і виробниками продукції, майстер-класи, різноманітні забави, концертна програма.

У першу неділю вересня на площі Ринок відбувається щорічний фестиваль, присвячений завершенню збору врожаю, «Свято хліба». Він організований міськвиконкомом та гільдією пекарів і кондитерів. Беруть участь не тільки місцеві виробники, а й із Львівщини, Тернопільщини, Рівненщини. Професійне журі визначає найкращий хліб, найкращий коровай, найкращий торт. Під час проведення свята є й мистецька частина.

Ще один міжнародний фестиваль «PortoFranko ГогольFEST» - це фестиваль сучасного мистецтва, організований спільно відомим в Україні фестивалем сучасного мистецтва «ГогольFest» та Івано-Франківським фестивалем «PortoFranko». PortoFranko у 2010 році заснували композитори Роман Григорів та Ілля Разумейко, які творять і гастролують з формацією «Nova Opera». Містяни почули їх сон-оперу «Непрості», оперу-реквієм «YOV» та оперу-жах «Гамлет». Ідея взята з есею Тараса Прохаська «Порт Франківськ», а назва – з італійського терміну «porto franco» і перекладається як «вільний порт». Потім був ще один фестиваль у 2011-му і перерва до 2016 року, коли PortoFranko відродився завдяки фінансуванню благодійників. Тоді партнери залучили й київський Гогольfest. А в 2017 році фестиваль став самостійним. 2018 року Porto Franko відкрився оперою «Аерофонія», головним персонажем якої був літак АН.

Концепція фестивалю мультидисциплінарна: театр, література, музика, хореографія, архітектурні інсталяції, арт-мурали, екофестиваль, фестиваль для дітей.

У рамках фестивалю Україну вперше відвідав прогресивний румунський гурт «Subcarpati» та унікальний інструмент «Bambusosonogo» майстра Ганса фон Коолвіжка (Королівство Нідерланди). Спеціальним фестивалю став Кеба Ціссохо (Сенегал), який виконував свої етнічні мелодії на корі - струнному щипковому музичному інструменті з 21 струною, що

розповсюджений у Західній Африці, близький за будовою та звуком до лютні та арфи. Майстра гри на корі називають джалі.

У музично-театралізованому шоу «Відкритий порт ТОВЕ» на даху театру брали участь Юрій Андрухович, Тарас Прохасько, Ірма Вітовська, формація NOVAOPERA, актори Івано-Франківського драмтеатру.

Відомий піаніст, лауреат міжнародних конкурсів Антоній Баришевський, соліст Національної філармонії України, виконав твори Джона Мілтона Кейджа (США) - одного з найсмівливіших новаторів і експериментаторів у музичному мистецтві ХХ століття.

Відвідувачі побачили альтернативну галерею «Контейнер» з інсталяцією «Пінаднів». У рамках фестивалю пройшла MissaSolemnis – футуристична Служба Божа в Художньому музеї, що поєднала в собі декілька світових релігій та культурних практик.

Палац Потоцьких перетворився на справжній пляж: «Тропічна сцена», яку живили сонячні панелі, стала майданчиком для виступів іспанських та колумбійських ді-джеїв. Тут також ярмарок із хенд-мейдом, вуличною їжею кухонь різних країн світу, дитяча зона, галерея ПОРТ'ALL та простір для відпочинку і розваг упродовж усього дня.

Окремо виділена програма театру – поєднання відомих імен мистецького простору України (Богомазов, Троїцький, Держипільський, Половинка) та всесвітньовідомих - театру Еймунтаса Някрошюса «Мено Фортас» (Литва) з виставою «Майстер Голоду» та експериментального театру «Гардженіце» Влодзімежа Станєвського (Польща) з виставою «Піфійська Ораторія». Кульмінація фестивалю - концерт, за участю «зірок» української сучасної музики «Бумбокс», «The Erised», «Familia Perkalaba», «Tik Tu», «Сераса», «Брати Гадюкіни», «Kozak System». «Koktebel Jazz Festival» влаштував «JAZZ SHOW CASE».

Хореографи Ольга Лабовкіна (Білорусь), Ярослав Кайнар (Україна), Чеві Мюрадай (Іспанія) спільно із колективом Totem Dance Group презентували на

сцені театру ляльок свої вистави. Сольні роботи продемонстрували Антон Овчинніков та відомий литовський хореограф і перформер Дмитро Гайтюкевич.

У кінотеатрі «Люм'єр» - кінопрограма «PORTOFRANKOMusicDocs» із документальними фільмами про топових музикантів Іггі Попа, Юджина Гудзя, Джамалу, Кетлін Ханну (BikiniKills), PJHarvey, Ніка Кейва.

У галереї ПОРТ'ALL виставлені роботи більше 50-ти художників з України, Німеччини, Голландії, Японії, Білорусі, Румунії.

Вперше в Україні відбулася прем'єра відео-арту Сергія Браткова «Сто» і роботи учасників бієнале «Ostrale» з м. Дрезден, Німеччина. Також презентовано колекцію Zenko Foundation-галереї сучасного мистецтва.

У 2019 році фестиваль не відбувся - його організатори працюють над новою концепцією та новим рішенням проведення.

Отже, фестивальна культура міста Івано-Франківськ наповнена фестивалями різних жанрів, форм та рівнів (місцевий, всеукраїнський та міжнародний), що сприяє популяризації прикарпатських мистецьких цінностей за межами області та створенню позитивного іміджу краю в Європі. Своєрідні, унікальні культурно-мистецькі досягнення міста гідні того, аби про них знали не лише українці, а й країни Карпатського регіону. Фестивальні тури підкреслюють національну специфіку області, зберігають її колорит. Саме завдяки культурному спілкуванню налагоджено соціально-економічні зв'язки між сусідніми народами. Це дасть можливість швидше інтегруватися в європейську спільноту, стати потужним інструментом культурної дипломатії, адже культура - це універсальна мова та ефективний засіб комунікації. Вивчаючи фестивальну культуру Франківщини констатуємо - у контексті української культури фестивалі тури міста Івано-Франківськ займають вагоме місце.

2.2. Регіональні особливості фестивальної діяльності в Івано-Франківській області: культурне розмаїття

Фестивальна діяльність в районах, містах, селищах і селах Франківщини збагачується через інноваційні форми, івент-заходи, пісні і танці, святкові гуляння. Дійства можна розділити на два типи – культурно-мистецькі заходи та професійно-фахові.

Дослідимо особливості фестивальної діяльності в Івано-Франківській області за географічним проведенням.

Зосередимо увагу на фестивалях у *Галицькій Гуцульщині*.

Більшість культурно-мистецьких заходів відбувається на Галицькій Гуцульщині, де майже у кожному населеному пункті місцеві аматорські колективи проводять фестини з циклу традиційних дійств Різдвяно-новорічних свят регіону, починаючи від Святого вечора і завершуючи Водохрестям. Їх організаторами зазвичай виступають місцеві етнокультурні товариства та місцеві органи влади. Такі дійства привертають увагу туристів.

З огляду на це найбільшої туристичної популярності набуло традиційне театралізоване свято «Гуцульська коляда», яке відбувається у селищі Верховина – столиці Гуцульщини. Свято розпочинається традиційним колядницьким хід-парадом колядницьких партій (гуртів), троїстих музик, трембітарів, які рушають з Поштової площі до Співочого поля. Потім відбувається театралізована інсценізація «Святвечір», в якій присутні обряди та звичаї відзначення Різдвяних свят на Гуцульщині. Учасники фестивалю співають колядки, прославляючи народження Ісуса Христа. Коли над головами колядницьких гуртів виблискують золотаві бартки, це - знак початку специфічного етнодійства гуцульської коляди – традиційних гуцульських «плесів» (танець-коляда) за участю всіх колядницьких партій і гуцульських музик [36]. Традиція колядування на Гуцульщині увійшла до Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО. Цю ініціативу навчально-методичного центру

туризму Прикарпаття та громад низки сіл Верховинського району підтримало Міністерство культури та інформаційної політики України у грудні 2019 року [17].

Міжнародний гуцульський фестиваль — фольклорно-етнографічний фестиваль, проходить щорічно в одному з міст Гуцульщини. Вагому роль у проведенні фестивалю відіграє ГО «Всеукраїнське товариство «Гуцульщина», зорганізувавшись у 1990 році задля відродження, примноження матеріальної, духовної гуцульської культури, місцевих традицій і обрядів, яке і започаткувало Міжнародні гуцульські фестивалі [16]. Більша частина зазначених етнофестивалів проходила на території Галицької Гуцульщини, менша – на теренах Закарпатської і Буковинської. Перший Міжнародний гуцульський фестиваль відбувся у селищі Верховина у 1991 році, двадцять п'ятий у 2018 році приймала Яремчанська міська громада, двадцять шостий проведено у 2019 році в м. Вижниця Чернівецької області. Наказом Міністерства культури та інформаційної політики України від 25 червня 2020 року Міжнародний Гуцульський фестиваль отримав статус державного. Відтак для фінансового забезпечення фестивалю були залучені кошти не лише з місцевих бюджетів, а й державного. Головна мета фестивалю – збереження, відродження й популяризація гуцульської культури та мистецтва. У рамках фестивалю відбуваються науково-практичні конференції, круглі столи, симпозіуми, огляди-конкурси на краще виконання гуцульських звичаїв та обрядів, пісень, танців і мелодій, самодіяльних драмгуртків, аматорських відеофільмів, гуцульського гумору, виставки-продажі виробів народних умільців, музейні експозиції, спортивні змагання, концерти тощо. У фестивалі брали участь представники гуцульських товариств із України, Польщі, Румунії, США, Канади, Великої Британії. Кожний фестиваль мав свою емблему-символ, сувеніри й нагороди. Створено декілька гімнів фестивалю, зокрема «Гуцульський фестиваль» (сл. М. Савчука, музика Є. Боднарєнка та М. Попелюка, 2000), «Пісня про Гуцульський фестиваль» (сл. і музика І. Мисюка, 2002) [18]. Нажаль, двадцять восьмий фестиваль не відбувся у 2021 -2022 роках.

У селі Верхньому Ясеніві Верховинської селищної ради Верховинського району з 1969 року відбувається традиційний фестиваль «Полонинське літо», яке є святом першої полонинської продукції, вшанування праці пастухів, пісень, танців та гуцульських забав. Фестиваль вважається етнографічним і присвячений збереженню гуцульських традицій, зокрема ткацтва, ліжникарства, різьбярства та інших місцевих ремесел. Виставка-продаж та майстер-класи з народних промислів відкривають свято. Фестиваль зазвичай збирає найкращих музикантів і танцюристів регіону. Присутні гості з усієї України. Однією з найпопулярніших атракцій фестивалю є перевтілення на гуцулів – за символічну плату гостям пропонують приміряти традиційний гуцульський одяг і сфотографуватися в ньому. Завершує цілоденне дійство гуцульська ватра [62].

У 2007 році у Верховині започатковано фестиваль троїстих музик. Цим дійством пошановано музикантів, які популяризують народну гру на різних інструментах, зберігаючи гуцульську автентичність, а також вшановано творчу діяльність Могура (справжнє ім'я Василь Грималюк) - короля гуцульської музики. Василь Грималюк - організатор гуцульських народних музичних капел, упорядкував багато гуцульських музичних варіацій, створив свої авторські гуцульські мелодії[63]. З того ж 2007 року проводиться міжнародний фестиваль «Великдень у Космачі» (Косівський район). Серед основних завдань фестивалю - популяризація автентичної, традиційної української культури, пізнання свого народу, його історії, культури, традицій, звичаїв. У програмі фестивалю — виставки традиційної народної культури, традиційна гуцульська та українська кухня, наукова конференція, виступи українських та закордонних world music та фольк-рок команд тощо.

Також Косівському районі відбуваються фестивалі з виразним характером популяризації місцевої календарної обрядовості. Зокрема, у с. Прокурава Космачської селищної ради щорічно проходить етнофестиваль «Зелені свята на

Гуцульщині» (у його рамках також проводиться Конкурс дитячої естрадної та фольклорної творчості) [67].

Хореографічна майстерність гуцулів привертає увагу культурологічної галузі краю. У с. Криворівня Верховинського району у 2011 році започаткований регіональний фестиваль гуцульського танцю ім. Ярослава Чуперчука та Василя Шинкарука, присвячений пам'яті видатних танцюристів [60]. Цей фестиваль увібрав кращі здобутки Галицької Гуцульщини, продемонстрував справжні традиції місцевих аматорів. Їх побут, ремесло, культуру, гостинність, здобутки, фольклорні традиції горянці відобразили у танцях: Аркан, Гуцулка, Решето, Голубка, Трапак, Лісоруби [36]. Станом на 2021 рік проведено III фестиваль.

Окремої уваги заслуговують пісенні фестивалі. Зокрема, у 2012 році у с. Верхній Ясенів започатковано районний фестиваль-конкурс гуцульської співанки імені Марії Кречунек (Чукутихи), назаний іменем співачки народних пісень, співаючи на весіллях. За свідченнями, могла три доби співати пісні та жодного разу не повторитися. Популяною за кордоном стала світлині Марії Кречунек (Чукутихи) з люлькою. Особливістю мистецького дійства є те, що в ньому беруть участь виконавці лише з Верховинщини. Головна мета заходу – популяризація гуцульської народної співанки, виховання у молоді поваги та любові до неї. У конкурсі беруть участь солісти, дуети, тріо, вокальні ансамблі пісенного жанру, які виконують побутові, історичні та весільні обрядові співанки під супровід скрипки, сопілок та інших музичних інструментів. Фестиваль проводиться один раз у три роки [60].

З 2012 року проводиться фестиваль Чорнопотоківської писанки у Делятинській селищній територіальній громаді Надвірнянського району [60]. Село Чорний Потік є одним з найвідоміших центрів писанкарства Гуцульщини, поряд з космацьким і буковинським. Писанка написана на чорному тлі, а чорний колір означає багатство землі, багатство надр. На ній - геометричні і рослинні орнаменти, різні трикутнички, квадратики, які означають вогонь, Святу Трійцю,

оране поле [68]. Популяризація мистецтва гуцулів представлена також регіональним фестивалем дитячих оркестрів та солістів-інструменталістів народної музики, який проводиться в м. Косові один раз в два роки.

Проаналізуємо фестивальну діяльність на Покутті. Культурно-мистецькі фестивалі проводяться на Покутті давно. Значну роль у популяризації традиційної культури покутян відіграють фестивалі, огляди, свята. Так, проведено фестивалі «Андрія», «Фольклорне подвір'я», «Зелений розмай», «Купальські вогні», «Розколяда», «Покутська вільха», «Пущення», «Запалімо стрітенську свічу», «Покутське надвечір'я», «Покутська ноша», «Тернистий шлях до волі», «Меду й короваю з нового врожаю» [60].

Справжньою окрасою Покуття є Міжнародний фольклорно - етнографічний фестиваль «Коломийка», завданням якого є відтворення в обрядах, звичаях цього традиційного жанру, який є обов'язковим для виконання усіма конкурсними колективами[60]. Історія фестивалю «Коломийка» почалася в період піднесення національної і культурної свідомості українського народу. Перший фестиваль відбувся в Будинку культури с. Корнича Коломийського району в грудні 1989 року з ініціативи районного відділу культури та за підтримки голови правління агрофірми «Прут» Василя Ткачука. На фестиваль з'їжджаються коломийкарі з цілої України та світу. У 2016 році під час дійства 2 тисячі 507 осіб одночасно проспівали і станцювали коломийку. Масове виконання покутсько-гуцульського жанру організували народні артисти України Іван Кавацюк та Оксана Савчук — відомий дует «Писанка». Представник Книги рекордів України вручив «Диплом про встановлення рекорду» у категорії «Масові заходи» відділу культури райдержадміністрації.

Щороку після Великодня у м. Коломия з 2006 року відбувається традиційний фольклорний фестиваль «Писанка» - одна із найкolorитніших і найяскравіших подій на Гуцульщині та Покутті (див. дод. Л). Фестиваль проводиться з метою збереження на примноження традицій писанкового розпису, на нього

з'їжджаються майстри з цілої України та світу. Розважають гостей народні колективи та естрадні виконавці, а народні майстри продають свої вироби ужитково-декоративного мистецтва. Це незабутнє свято захоплює та залишає в серці добру пам'ять про чудових людей та їхні традиції. У програмі свята: танці та пісні, конкурс писанкового розпису, виставка-продаж творів майстрів, святкова хода учасників фестивалю. Відбувається фестиваль за підтримки Міністерства культури та інформаційної політики України, управління культури, національностей та релігій облдержадміністрації, Коломийської міської ради, Міжнародного благодійного фонду «Покуття» та меценатів [36].

У м. Коломия 2010 року пройшло фольклорне свято «Гірські горни» (інша його назва – I міжнародна зустріч гірських горністів). Його приурочили 20-й річниці прийняття Декларації про державний суверенітет України. На ньому були присутні 20 учасників. Окрім вітчизняних колективів виступали колективи з Німеччини, Австрії, Швейцарії та Румунії. На фестивалі був представлений автентичний музичний матеріал гір Карпат і Альп. Організували дійство міський і районний відділи культури та туризму, а також товариство німців м. Коломия «Відергебурт» (відродження).

З 2016 року у Коломії відбувається Всеукраїнський відкритий фестиваль народної хореографії «Покутські витоки» (див. дод. К). У фестивалі брали участь колективи не тільки з України, але й із Польщі, Румунії, Молдови, Македонії тощо. У 2023 році до Дня Незалежності у VII фестивалі взяли участь 24 колективи із різних областей держави.

Одним із центральних культурно-мистецьких дійств на Покутті є обласний відкритий фольклорно-етнографічний фестиваль «Покутські джерела», який відбувається з 2008 року. Свято проводиться щорічно і відбувається у різних містах регіону [60]. У 2017 році в рамках фестивалю проведено міжнародну наукову конференцію «Покуття: український та європейський вимір» [64].

Значна кількість культурно-мистецьких етнофестивалів проводиться на Богородчанщині. Селище Богородчани Івано-Франківського району презентують фестивалі з поєднанням новацій, зокрема, фестини «Різдво у місті Богородиці», Всеукраїнський пісенний фестиваль «Дзвони Прикарпаття» (з 2006 року), Всеукраїнський фестиваль мистецтв «Золота долина», обласний фольклорний фестиваль «Бойківська ватра», фестиваль весільних музик «Петрове подвір'я», обласний фестиваль родинної та сімейної творчості «Родинні скарби Прикарпаття», у якому беруть участь аматорські родинні колективи з різних куточків краю, молодіжний фестиваль української популярної пісні «Співаю тобі, Україно», фестиваль авторської пісні та співаної поезії «Червона рута», фольклорні свята «І на тім рушникові...», «Вишиванка мамина серцю мила», фестиваль сімейної творчості «Саджавські родоводи», на якому представлено короваї та різні сорти хліба, що репрезентувало багаті традиції випічки хліба в даному регіоні [60]. Всі фестивалі проходять на високому рівні. Організатори прикладають багато зусиль, щоб задовільнити вибагливі смаки молоді та людей старшого віку [36].

Значним центром культурно-мистецьких фестивалів є м. Яремче Надвірнянського району. Цьому сприяє розгалужена туристична інфраструктура, а також намагання місцевих туроператорів подати новий атракційний продукт на автентичній етнокультурній основі. У місті з 2002 року проводять обласний фестиваль колядок та щедрівок «Різдво в Карпатах», фестиваль для молоді «Тепле Різдво» (вперше у 2016 році). Значної популярності набув фольклорний етнофестиваль «Єднаймося, брати, українці», який проводиться з 1990 року [60]. Також на Яремчанщині проводяться фестивалі гаївок «Великодні передзвони», різдвяної автентичної коляди «Христос родився, Славіте!» (з 2015 р.), «Гуцульське весілля» (з 2016 р.); Свято троїстих музик, дрімбарів та гуцульської співанки (з 2017 р.) [60].

Важливе місце в розвитку еко-туризму на Гуцульщині займає «Черемош-фест», який започаткований у 2013 році у с. Криворівня Верховинського району. Даний фестиваль був присвячений карпатській етнокультурі та розвитку

екологічного туризму [60]. Місія «Черемош-фесту» — збереження річки Черемош у природному вигляді.

Проаналізуємо фестивалі на Бойківщині. Бойківщина—етнографічний район, що займає центральну найбільш освоєну частину Карпат (Бескиди, Горгани, Прикарпаття). Розглянемо культурно-мистецький тип фестивалів району. Зокрема, на території Рожнятівської селищної громади Калуського району із 1987 року відбувається обласний фестиваль оркестрів народних інструментів «Кобзареві струни», заснований управлінням культури, національностей та релігій облдержадміністрації (див. дод. І). Варто зазначити, що «Кобзареві струни» – єдиний в Україні фестиваль оркестрів народної музики. Він проводиться раз у два роки. Мета - популяризація автентичного інструментального фольклору. Фестиваль збирає з усіх куточків Прикарпаття народні та зразкові аматорські колективи. Звучать опільські, бойківські, покутянські та гуцульські мотиви. Завершальним акордом фестивалю стає твір Євгена Адамцевича «Запорізький марш», який виконує зведений оркестр під керівництвом почесного голови фестивалю, народного артиста України, лауреата Національної премії ім.Т.Шевченка, художнього керівника і диригента Національного академічного оркестру народних інструментів України, професора Віктора Гуцала. Маєстро підкреслює: «Івано-Франківщина – це П'ємонт української інструментальної музики. Тут кожне село має своїх музикантів: скрипалів, цимбалістів, сопілкарів. Цей захід відіграє важливу роль у мистецькому житті, і не лише для Прикарпаття, але і для всієї країни» [46].

Значне місце у проведенні фестивалів займає дійство «Бойківська ватра». Його мета – відродження та збереження духовної спадщини Бойківського історико-етнографічного регіону, підвищення соціального і мистецького статусу автентичного фольклору, виявленн ясамобутніх творчих колективів, окремих виконавців та майстрів народного, декоративно-прикладного мистецтва краю. Під час фестивалю у 2017 році відбулась науково-теоретична конференція

«Бойківщина: минуле і сучасне». На науковому форумі було прийнято резолюцію про укладання плану-проекту розвитку місцевої етнотуристики.

Вагоме місце у проведенні фестивалів на Бойківщині займає Міжнародний фольклорно-етнографічний фестиваль «Саджавське намисто», який вперше відбувся у 2012 році. Ідея заходу – об'єднати зусилля громади та влади у представленні с. Саджави, як села з багатими традиціями та фольклором, який має унікальний народний музей етнографії та побуту Бойківщини. Під час дійства відбулися фольклорні свята «Хустина з українською душею», «Вишиванка мамина серцю мила», «Саджавському роду нема переводу», а також районний фестиваль сімейної та родинної творчості, театралізоване бойківське весілля «Просили мама і тато», виставки бойківського одягу (чоловічих та жіночих сорочок, краваток, віночків, намиста, крайок, бундин, горсиків, кожухів, вишитих рушників). Упродовж фестивалю функціонувало «містечко майстрів», де представлялись роботи місцевих умільців із с. Саджави та гостей із Богородчан, Івано-Франківська, Косівщини, Коломиї, Тернополя, Чернівеччини.

Міжнародний фестиваль духових та естрадно-духових оркестрів «Сурми гір» започаткований у 2015 році в м. Долина і присвячений громадській ініціативі «Музика проти війни». Проводиться він раз у два роки. У фестивалі беруть участь духові оркестри з високим рівнем виконавської майстерності, які продемонстрували яскраву програму з використанням елементів дефіле та марш-парадів. Також у програмі фестивалю – творчі зустрічі керівників оркестрів, презентація музичних інструментів, аксесуарів та нотної літератури. Виконанням оркестрами своїх творів розпочинається відкриття фестивалю. Мета проведення фестивалю – естетичне виховання громадян, передусім дітей та юнацтва, подальший розвиток й промоція діяльності духових і естрадних оркестрів, оновлення й популяризація класичного, національного та сучасного репертуару; виявлення музично обдарованої молоді, активізація розвитку виконавської майстерності гри на духових та ударних інструментах[55].

Уже понад 30 років в останню неділю серпня в селі Лолин Вигодської селищної громади Калуського району відбувається щорічний обласний літературний фестиваль Франкової ліричної поезії, який присвячений дню народження видатного українського письменника, громадсько-політичного діяча Івана Франка [60]. У дводенній програмі літературні читання, круглий стіл «Лолинські посиденьки», відвідання музею письменника та вихід стежкою Франка в урочище «Буковинка», виставка-продаж книжок авторів-учасників свята, концерти, масові гуляння та інші заходи. Місцеві називають цей фестиваль даниною перебування Івана Франка в їхньому селі, де жила перша кохана письменника Ольга Рошкевич. Тут він написав ряд оповідань, почув історію, що стала сюжетом відомої драми «Украдене щастя» [53].

Зосередимо увагу на фестивалній діяльності Опілля. На Опіллі найдавніший фестиваль «Яворина» - фестиваль патріотичної пісні, який щороку відбувається у липні в урочищі Розтока поблизу села Липа Витвицької територіальної громади Калуського району. Акцію проводять, починаючи з 1988 року. Під час дійства вшановують пам'ять героїв старшинської школи УПА «Олені» та провідника ОУН Карпатського краю Ярослава Мельника (Роберта). У рамках «Яворини» відбуваються змагання з волейболу, шахів, перетягування канату, стрільба з пневматичної зброї, збір автомата на швидкість, фестиваль патріотичної пісні, запалення повстанської ватри, а також віче, приурочене вшануванню пам'яті легендарного Ярослава Мельника.

16 липня 2023 року до Дня Української державності фестиваль вперше відбувся в парку культури та відпочинку імені Тараса Шевченка м.Івано-Франківськ, у якому взяли участь близько 70 мистецьких колективів.

У 1995 році у м. Бурштин Івано-Франківського району було започатковано обласний фестиваль народної творчості «Пісні Опілля», в якому взяло участь 3200 осіб. У наступні роки мистецький форум проходив по чергово в м. Галичі та

м. Рогатині [60]. Метою фестивалю є виявлення, збереження та популяризація кращих зразків нематеріальної культурної спадщини опільського краю. У рамках фестивалю відбувається конкурс в двох номінаціях: сольний і гуртовий спів в автентичній манері та місцевий фольклор в сучасній інтерпритації. Також проводиться фольклорне подвір'я «Опільське село запрошує», в якому беруть участь автентичні фольклорні колективи, троїсті музики, майстри декоративно-ужиткового мистецтва, традиційна народна кухня.

З 2002 року у м. Бурштин щорічно проводиться Західний регіональний фестиваль-конкурс молодих виконавців сучасної української пісні і танцю «Бурштинове намисто». Метою фестивалю є популяризація пісенного та хореографічного мистецтва, виявлення і підтримка обдарованих виконавців серед молоді, збереження кращих українських традицій культури та мистецтва [3].

За сприяння влади Калуської міської територіальної громади Калуського району започатковано фестиваль вертепів «Колядуємо усі: і дорослі, і малі», в якому беруть участь духові оркестри, хори та вокальні ансамблі, фольклорно-етнографічні колективи, вертепи будинків культури, житлових масивів та від різних організацій. Дійства фестивалю відбуваються одночасно на двох локаціях по вул. Пушкіна (з 2023 року – Героїв України) та на вул. Дзвонарській. Потім фестиваль продовжується Парадом вертепів, а далі під супровід Народного духового оркестру КЗ ПК «Юність» зі співом колядок учасники прибувають на площу Героїв, де проходить головна частина фестивалю, у якій важливе місце посідає церемонія нагородження учасників дипломами та подарунками. Переможців у різних номінаціях (за кращий образ, костюм та вертепну атрибутику) нагороджують сертифікатами на перегляд кінофільмів у кінотеатрі (див. дод. Б).

У сквері міста Калуш поблизу палацу культури «Мінерал» з 2012 року проходить фольклорно-етнографічний фестиваль «Співочий гай», у якому беруть участь творчі колективи палацу культури «Мінерал». Окрім колективів

палацу до участі у фестивалі долучилися фольклорно-етнографічні і танцювальні колективи з Бурштина, Калущини, Рожнятівської селищної громади, Галицької, Долинської, Рогатинської, Тлумацької міських громад. Цей фестиваль об'єднує поціновувачів народного мистецтва і звичаїв. Окрім пісні, яка звучала акапелла чи під супровід бандури, запальних танців, співанок, віншувань, на фестивалі представлені вироби декоративно-прикладного мистецтва, сувенірної продукції [60].

У 2023 році в умовах воєнного стану фестиваль не був масштабним, як в попередні роки, скоріше — родинним. Захід носив благодійний характер і мав на меті зібрати кошти для підтримки Збройних Сил України. Програма фестивалю складалася з виступів творчих колективів та виконавців громади, виставки-продажі військових трофеїв, безпрограшної лотереї, конкурсу малюнків для дітей.

Станом на 2021 рік втретє проведено Всеукраїнський фестиваль воїнських традицій «Залізна бартка» (с. Липівка Рогатинської міської громади Івано-Франківського району) та фестиваль історичної реконструкції «Галицьке лицарство» у м. Галич.

На теренах Івано-Франківської області також представлений другий тип фестивалів – *професійно-фаховий*. Їх основна мета - популяризувати окремі напрями традиційної господарської діяльності місцевого населення, зосередивши увагу на їх автентичності. Одним із таких заходів є «Барвограй», який проводиться з 2009 року у с. Яворів Косівської міської громади Косівського району [60]. Це - щорічний обласний огляд робіт майстрів традиційного гуцульського ліжникарства, який відбувається впродовж останніх років у день храмового свята Різдва Пречистої Діви Марії. Це - свято краси та мистецького таланту. Його започаткував Петро Лосюк – член-кореспондент Національної академії наук України, кандидат педагогічних наук, народний учитель України, уродженець та житель Яворова [5]. На виставці були представлені ліжники з традиційними геометричними та рослинними мотивами, виткані вовняними

нитками на вовняній основі. Ця мистецька подія уособлювала зв'язок між поколіннями, а також показала неперервність народних традицій. Кожен наступний вернісаж ліжників - унікальна виставка, яка зачаровувала присутніх надзвичайним розмаїттям витворів майстринь-ліжникарок. Завдяки співпраці талановитих майстринь з професійними художниками, відбувся справжній ренесанс яворівського ліжника. Тепер у ньому бачимо поєднання традицій та інновацій. Ліжник став мистецьким витвором, який добре вписується в інтер'єр сучасного житла та офісів [41].

На фестивальному рівні значна увага приділяється популяризації та культивуванню народної їжі. У м. Яремчі і селищі Ворохта Надвірнянського району періодично проводиться свято грибів або Регіональний фестиваль грибів, у с. Спас Нижньовербізької громади Коломийського району – фестиваль автентичної кухні «Смачний спас», у с. Поляниця Надвірнянського району – фольклорне дійство «Смакуйте банош в Полянці». Треба зазначити, що на сьогодні більшість таких заходів включені в етнотуристичні маршрути області [60].

Фестиваль сучасної культури буття «Свято грибів у Ворохті» вперше проведено у 2009 році і був присвячений 850-річчю Ворохти. На гостей фестивалю чекали польові кухні, театр, ярмарок, спортивні розваги, майстерні, наметові містечка, «космічна» сцена, кінотеатр. Відбувся ранковий похід за грибами з місцевими грибниками, а потім обід зі стравами, які приготують із зібраних грибів [65].

Покуття як етнографічний масив має власні традиції проведення професійно-фахових етнофестивалів. Фестиваль автентичної карпатської кухні «Смачний Спас» проводиться з 2010 за підтримки Коломийської районної державної адміністрації, районної ради, з ініціативи асоціації «Чиста Флора». Мета фестивалю – збереження і розвиток автентичної культури харчування, популяризація і стимулювання розвитку екотуризму, відродження місцевих традицій культури приготування та вживання їжі, вирощення сільськогосподарської продукції та її переробки, популяризація здорового

способу життя, налагодження творчих і ділових контактів, привернення уваги громадськості та зарубіжжя до нашого регіону задля його всебічного розвитку. Родзинка фестивалю – популяризація обрядового хліба та страв через пісню, музику, танець, відтворення обряду; показ процесу приготування та дегустація страв. На минулих фестивалях приготування страв презентували села, селища Коломийщини, райони Івано-Франківщини, а також Угорщина, Польща, Румунія. У рамках фестивалю діє виставка-продаж меду та продуктів бджільництва з цілої України. У 2010 та 2011р. фестиваль відбувся в с. Спас, у 2012 – у с. Микуличин Яремчанської міської громади Надвірнянського району, у 2013 – в м. Тлумач Івано-Франківського району. З 2016 він знову проходить у селі Спасі [56].

З 2010 року у Коломії також відбувається фестиваль-ярмарок «Медовий Спас у Коломії», метою якого є збереження та розвиток традицій бджільництва на Прикарпатті, популяризація цілющих властивостей меду та продукції бджільництва. Після освячення меду й продуктів бджільництва священнослужителями для коломиян та гостей міста виступили творчі колективи, які майстерно виконали танці «Писанкова Коломия» та «Свято в Карпатах». На площі перед музеєм писанкового розпису діяв ярмарок продукції бджільництва та виробів декоративно-ужиткового мистецтва. [69].

Організатори свята поставили мету: розвивати та сприяти збереженню культури автентичних продуктів харчування Карпатського регіону, як складової сприяння розвитку сільського туризму, землеробства та здорового способу харчування, ефективного використання природно-рекреаційного потенціалу етнічних традицій та ремесел. Тематика фестивалю складалася із п'яти складових. Першою за планом проходила презентація автентичної їжі Карпатського регіону в конкурсі «Країна гурманів». Тут учасники представляли автентичну їжу Карпатського регіону (Івано-Франківська, Закарпатська, Львівська, Чернівецька області) та кулінарну спадщину Європи (Швейцарія, Австрія, Польща, Румунія). На фестивалі презентовано книги з даної галузі, а

також проведено теоретичну частину заходу, на якому було заслухано доповіді з організації медівництва. Також випущено інформаційний бюлетень «Вулик» та розгорнуто виставку «Бджоли в житті і мистецтві»[60]. На даному заході було презентовано традиційну технологію, яка використовувалась при медозборі.

У жовтні 2018 року, на Покрову, на території приватної садиби «Дарваїв кут», у селі Старий Мізунь (тепер Вигодська громада Калуського району), відбувся перший гастрономічний фестиваль «Бульбяні пироги бойківські». Зі слів власниці садиби Оксани Клебан, фестиваль започаткований з метою відродження бойківських традиційних страв та звичаїв. Гості фестивалю мали можливість скуштувати декілька старовинних і незвичних страв, а саме: галушки на молоці, равлики в маслі, овечі сири, токан та пироги з тертої бульби. Також проводились майстер-класи та лекції про користь трав'яних чаїв, грибів, овечих сирів, меду та медових продуктів. До послуг гостей також атракції «кузня» та катання на конях[39].

У 2019 році м. Рогатин Івано-Франківського району став переможцем конкурсу Міністерства культури України «Малі міста-великі враження». У рамках проекту «Створення Центру дослідження нематеріальної культурної спадщини Рогатинського Опілля» відбувся гастрономічно-весільний фестиваль «Спечу тобі долю», який не схожий до звичних фестивалів. Фестиваль проводять з метою збереження, популяризації автентичних місцевих традицій, презентації весільної обрядовості Опілля та весільної гастрономії, головно «долі» - пишного солодкого хліба, який є неповторним атрибутом опільського весілля.

У липні-серпні 2023 року відбувся фестиваль «Смак з Косова», який має на меті популяризувати місцеві народні ремесла, промисли, традиції Гуцульщини, гастрономічну спадщину: особливості місцевої кухні, вироби із сиру. Фестиваль тривав два дні: 7 липня у Косові – присвячений промоції історико-культурної спадщини, а 13 серпня у селі Шепіт Косівської міської територіальної громади – презентація скарбниці гуцульського крафту (промоція пастушої культури Карпат, з якої народилось багато цікавих традицій, в тому числі – і традиція виготовлення виробів із сиру). У рамках фестивалю відбулися наступні заходи:

майстер-класи з ліплення сирних коників, виготовлення воскових свічок гончарства, ткацтва, розпису на склі; презентації сироварень, полонинних господарств, крафтових виробників; дегустації традиційних страв місцевої кухні; мистецькі благодійні виставки-продажі; авторська фотовиставка «Мандрівки сирного коника Карпатами»; презентація книги «Автентичне вбрання та мода передмістя Косова 1920-х -1950-х років»; інтелектуальні й пізнавальні розваги для дітей та дорослих [40].

Також відбуваються фестивальні заходи, присвячені захисту довкілля краю. Найбільш поширені вони у населених пунктах Верховинського, Коломийського, Косівського районів, Долинської та Яремчанської міських територіальних громад. На цих дійствах презентуються екосадиби, готелі та етноресторани, екоагротури та екскурсійні програми, присвячені традиційному збору грибів, ягід, рибальству; представляються екологічні меблі, альтанки, ландшафтна архітектура; пропонуються альтернативні види палива, екологічні системи опалення, водяні та сонячні колектори [60].

Фестивалі завершуються проведенням української молодіжної вечірки з конкурсами та розвагами. Серед організаторів – місцеві органи виконавчої влади, Федерація органічного руху України, FIBL – Дослідний інститут органічного сільського господарства Швейцарії.

Отже, фестивальна діяльність є надзвичайно важливою складовою культурного життя Івано-Франківщини. Її проведення дозволяє глибше пізнати спадщину матеріально-духовної культури гуцулів, бойків, покутян, опілян та лемків. Варто виокремити два типи фестивалів, які проводяться на території Івано-Франківської області: професійно-фахові та культурно-мистецькі. Дослідивши фестивальну культуру зазначаємо, що організація фестивальних дійств дозволяє виокремити високу культуру створення відповідних умов для реалізації місцевого мистецького продукту. Крім того, проведення таких дійств дає змогу пізнати культурно-мистецький потенціал в районах і територіальних громадах,

проникнути особливостями місцевого колориту. Фестивальна культура Франківщини динамічна, забезпечується збереженням фестивальних традицій, із залученням креативних підходів до організації фестивалів. Вони дають змогу звернути увагу на місцеву етнографічну колоритність, що значно підвищує їх соціокультурний потенціал.

ВИСНОВКИ

Проведений теоретичний аналіз праць з проблематики дослідження та узагальнений досвід фестивальної діяльності в Івано-Франківській області надав можливість виокремити наступне:

- фестиваль є унікальним соціокультурним феноменом і формою культурно-дозвілєвої діяльності;

- ґрунтовних розвідок з проблем розвитку фестивальної культури на Івано-Франківщині недостатньо. Утім, є публікації, присвячені змісту і меті фестивалів, їх структурі, формам прояву у сучасних умовах тощо.

Зосереджували увагу на дослідженнях фестивалів: О. Сичова, Д. Зубенко, О. Литовки, М. Швед, Т. Малькової, С. Чернецької, М.Рутинського, Я. Олійник, О. Стецюк, М. Кугутяк, Й. Гілецького, П. Шкрібляк, Г.Карась, Т.Ясюк;

- фестиваль є явищем динамічним, яке з року в рік розширює свої тематичні, жанрові та географічні межі і гідно посідає провідне місце у культурі області;

- за видом спрямованості фестивалі поділяються на музичні, театральні, багатопрофільні, гастрономічні, етно-фестивалі та інші. Різні концептуальні фестивальні форми можуть поєднуватися;

- аналіз досліджуваного питання дає підстави стверджувати, що розвиток фестивальної культури тісно пов'язаний з культурною спадщиною. Територія Івано-Франківської області охоплює чотири культурні етнографічні регіони: Опілля, Покуття, Бойківщину та Гуцульщину, які мають унікальні традиції, звичаї та обряди, окрім того, кожного року в багатьох районах і територіальних громадах Івано-Франківської області відбуваються численні і різноманітні фестивалі. Фестивальна культура Франківщини має всі передумови для розвитку, про що свідчить велика кількість проведених різнопланових культурно-мистецьких заходів, святкових дійств, які традиційно проходять у м. Івано-Франківськ, районах, містах, селищах і селах області. Слід виокремити

такі типи фестивалів, які проводяться на Івано-Франківщині: професійно-фахові та культурно-мистецькі;

- регіональні особливості культури і побуту, народні пісні і танці, святкові гуляння виступають важливим фестивальним ресурсом. За підтримки облдержадміністрації та органів місцевого самоврядування упродовж року в Івано-Франківській області відбуваються понад 30 міжнародних, всеукраїнських, обласних, місцевих фестивалів. Як свідчить практика їх проведення, загальнорегіональні фестивалі можуть носити комбінований характер. Культурно-мистецькі дійства присвячені презентації зразків пісенної, танцювальної та музичної культури представників етнографічних груп області, а також ремесел. Рівень атракційності фестивалів забезпечується шляхом креативного синтезу образотворчого, театрального, музичного, танцювального, кулінарного мистецтва, здатного створити неповторний культурний простір, що включає водночас пізнання, розвагу та відпочинок;

- фестивальна культура в Івано-Франківську презентована фестивалями міжнародного рівня, такими як Різдвяний фестиваль «Коляда на Майзлях», мистецький фестиваль «Карпатський простір», фольклорний фестиваль «Родослав», фестивалі «Portofranko ГогольFEST», «Global Village», «Свято ковалів», які впливають на розвиток культури області, адже вони об'єднують молодь, відроджують українські традиції, сприяють їх збереженню та популяризації. Фестивальна культура свідчить про позитивну направленість суспільного і громадського руху в області. Міжнародна співпраця на такому рівні підтверджує культурно-мистецький розвиток України;

- фестивальна культура в районах та громадах представлена відомими етнічними фестивалями, які стали традиційними поспіль багато років та є досить потужним сучасним засобом репрезентації народних ремесел і народного мистецтва, які збагачують вітчизняну культуру. Саме проведення таких дійств дає змогу пізнати етнографічний потенціал області, проникнутися особливостями місцевого колориту. В рамках етнофестивалів проведення

різноманітних виставок та майстер-класів активізує відродження осередків традиційної народної творчості;

- встановлено, що великих зусиль в організації та проведенні фестивалів докладають члени громадських організацій, які створюють належні умови для якнайкращої реалізації спільних проєктів. Зокрема, громадська організація Яворівського центру народного мистецтва «Гуцульська гражда», громадське об'єднання Всеукраїнське товариство «Гуцульщина» позитивно впливають на фестивальну культуру Івано-Франківщини та посідають одне із провідних місць у його формуванні;

- досліджено, що пісенні, танцювальні, гастрономічні, спортивні та етнофестивалі мають значний вплив на розвиток фестивальної культури Франківщини. Вони репрезентують себе в різних жанрах та формах, підкреслюючи національну специфіку краю, зберігаючи її колорит. Фестивальна діяльність сприяє збереженню єдиного культурного простору краю. Таким чином, фестивальна культура в Івано-Франківській області, як одна з провідних в Україні, знаходиться в динамічному розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Афанасьєв Ю. Л. Характерні особливості та функції фольклорних фестивалів. *Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2011. № 4. С. 126–130.
2. Богородчанська районна рада. URL. : <http://bogorda.if.gov.ua/>.
3. «Бурштинове намисто». URL. : <https://pik.net.ua/2021/09/25/burshtynove-namysto-festyval-yakyj-tradytsijno-provodyt-burshtyn-u-den-mista-foto/>.
4. Верещака А. О. Музичний фестиваль у системі маркетингу. *Культура України*. Харків: ХДАК, 2014. Вип. 45. С. 239–246.
5. Веретко С. «Барвограй» у Яворові – поєднання традиції і сучасності. Розвиток мистецьких осередків як засіб збереження етнокультури Гуцульщини: матеріали науково-практичної конференції у рамках проведення Міжнародного мистецького форуму «Барви Карпат» 20 вересня 2019 року. Яворів: «Писаний Камінь», 2019. С.18-28. URL. : <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/27829/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9A%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B2.pdf> .
6. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. К.; Ірпінь: ВТФ Перун, 2003. 1440 с.
7. Виткалов С. В. Культурно-мистецька Україна в регіональних вимірах: митці, художні колективи та організатори культурно-мистецького життя краю: монографія . Рівне: Дятлик М., 2014. 362 с., іл.
8. Виткалов С. В. Фестивальна практика Рівненщини як культурний феномен доби. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. Рівне : РДГУ, 2011. Вип. 17. Том I. URL.: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Uk_msshr/2011_17_1/zmist.
9. Вишневська Г. Г. Гастрономічні свята та фестивалі як туристична атракція *Географія та туризм: наук. зб./* відп. ред. Я. Б. Олійник. К.: Альтерпрес, 2012. Вип. 18. С. 55–62.

10. Вишневіська Г. Г. Фестивальний туризм як ефективний ресурс формування туристичного іміджу країни. *Нематеріальна культурна спадщина як сучасний туристичний ресурс: досвід, практики, інновації : II Міжнар. наук.-практ. конф.-фестиваль, 25-26 жовт. 2018 р. : тези доп.* / М-во освіти і науки України, Каф. готел.-ресторан. і турист. бізнесу ф-ту готел.-ресторан. і турист. бізнесу Київ. нац. ун-ту культури і мистецтв, Каф. міжнар. туризму Київ. ун-ту культури, Наук. б-ка Київ. нац. ун-ту культури і мистецтв. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2018. С. 285-288.
11. Войнаровський Ю. В. Роль Міжнародної Ради Організацій фестивалів фольклору і традиційних мистецтв у розвитку та популяризації традиційної народної культури. *Процес соціалізації у контексті традиційної культури: матеріали Міжнар. наук.-пр. конференція* / Харків. обласний центр народної творчості Х.: Регіон-інформ, 2000. С. 42–47.
12. Галицький кореспондент: газета . URL. : <https://gk-press.if.ua/top-5-festyvaliv-travnnya-v-ivano-frankivsku-2/> .
13. Гілецький Й. Богородчанський край. З минулого в сучасність. Івано-Франківськ, 2014. 128 с.
14. Гуріна А. В. Семантика як аспект дослідження культури. Історія питання *Культура України. Вип.7. Мистецтвознавство: зб. наук. пр.* / Харк. держ. акад. культури; Від. ред. О.Г. Стахевич. Х.: ХДАК, 2000. С.239-246.
15. Грицьку Ю. П. Фестивальний туризм у системі рекреаційно-туристської діяльності . *Наук. вісн. Чернівецького ун-ту.* Чернівці, 2010. Вип. 519–520. С. 56–60.
16. Громадське об'єднання всеукраїнське товариство «Гуцульщина». URL. : <http://gucul.at.ua/>.
17. Гуцульський «плес». URL. : <https://kurs.if.ua/culture/guczulskyj-plyes-uvijshov-do-nacziionalnogo-reyestru-kulturnoyi-spadshhyny-yunesko/> .
18. Гуцульський фестиваль <https://esu.com.ua/article-25039> .

19. Доан П. В. Світові перспективи фестивального туризму України . *Географія та туризм : наукова збірка* / відп. ред. Я. Б. Олійник. К.: Альтерпрес, 2010. Вип. 3. С. 31–37.
20. Зубенко Д. Розвиток фестивального руху в сучасній Україні. *Вісник НТУУ КПІ : зб. наук. пр.* К., 2011. Вип. 4 (11). С. 110-114.
21. Зуєв С. Фестивальний діалог мистецтв. *Теоретичні питання культури, освіти та виховання : зб. наук. пр.* К.: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2003. Вип. 25. С. 25-27.
22. Зуєв С. П. Сучасний культурний простір та семіотика музичного фестивалю (на матеріалах Харкова) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознав. : спец. 17.00.01 “Теорія і історія культури” . Х., 2007. 20 с
23. Звіт департаменту молодіжної політики та спорту Івано-Франківської міської ради у 2021 р. URL. : <https://mvk.if.ua/zvit/57436> .
24. Іваницький А. Український музичний фольклор. Вінниця: Нова книга, 2004. 320 с.
25. Івано-Франківщина фестивальна. URL. : <http://surl.li/ssnyc> .
26. Карась Г. Івано-Франківськ: місто конкурсів і фестивалів (до 350-річчя надання містові магдебурзького права). Краєзнавець Прикарпаття. Івано-Франківськ: Видав.-інформ. центр Івано-Франківського обл. держ. Центру туризму і краєзнавства учнівської молоді, 2012/19. С.29–30. URL. : <http://tourismcenter.if.ua/upload/files/%D0%91%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B0/%D0%9A%D1%80%D0%B0%D1%94%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D0%B5%D1%86%D1%8C%20%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D1%80%D0%BF%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F/%E2%84%9619.pdf> .
27. *Культура та інформаційне суспільство XXI століття: матер. наук. конф. молодих учених, 16-18 квіт. 2003.* /Харк. держ. акад. культури; Відп. ред. І. В. Щербіна. Х.: ХДАК, 2003. 213 с.
28. Країна Мрій: міжнародний фестиваль. URL. : <https://www.krainamriy.com/>.

- 29.Кравцова С. Внесок міжнародних фестивалів у збагачення та розвиток українського мистецтва. *Позакласний час: Часопис*. 2009. № 3/4. С. 99–102.
- 30.Лешишин С. Яскраві барви фестивальної палітри. (Всеукр. фест. аматорського мистецтва, Івано-Франків. обл.).*Профспілкові вісті*. 2014. 20 лип. (№ 27). С. 13–17.
- 31.Литовка О. Фестивальний рух України періоду її незалежності. *Вісн. КНУКіМ*. Сер. : Соціальні комунікації. 2013. Вип. 2. С. 111-115.
- 32.Любіцева О. О. Типізація дестинацій етнофестивалів. *Географія та туризм : наук. зб.* / відп. ред. Я. Б. Олійник. К.: Альтерпрес, 2012. Вип. 17. С. 3–9.
- 33.Мальська М. П. Просторові системи послуг (теорія, методологія, практика) : монографія К. : Знання, 2009. 363 с.
34. Мальська М. П., Грицишин А. Т., Білоус С. В., Топорницька М. Я. Фестивальний туризм: теорія та практика: навч. посібник. Київ : Видавець ФОП Піча Ю. В., 2022. 232 с.
- 35.Міжнародний Гуцульський фестиваль. URL.: http://www.kosivart.com/index.cfm/fuseaction/hutsul_festival.main/#google_vignette.
- 36.Навчально-методичний центр культури і туризму Прикарпаття. URL. : <http://cultcenter.if.ua/>.
- 37.Наконечний С. Фестивальна культура України. Етнічний та екоспектр. URL. : <http://www.culbit.com/index.phtml?d2=2&r=26&p=0&s=245> .
- 38.На Святі Меду та Ремесел. URL. : <http://rada.dolyna.info/novyny//>.
- 39.На Прикарпатті пройшов перший гастрономічний фестиваль «Бульбяні пироги бойківські». URL. : <https://firtka.if.ua/blog/view/na-prikarpatti-proishov-pershii-gastronomichnii-festival-bulbiani-pirogi-boikivski-foto> .
40. На Прикарпатті відбудеться благодійний фестиваль «Смак з Косова». URL. : <https://pik.net.ua/2023/07/05/na-prykarpatti-vidbudetsya-festyval-smak-z-kosova-programa/> .

41. На фестиваль до Яворова. URL.: <https://hutsul.museum/events/2013/Yavoriv-vernysag-Barvograj-lignukn/>.
42. Новійчук В. І. Народно-професіональні зв'язки та тенденції розвитку фольклорних форм творчості. Українська художня культура: навч. посібн. / За ред. І.Ф. Ляшенка. К., 2009. С. 314-331.
43. Офіційний сайт CIOFF (Міжнародної ради організацій фольклорних фестивалів і народних мистецтв). URL. : <http://www.cioff.org/contact-section.cfm?id=72>.
44. Олійник Я. Б. Природні та етнокультурні феномени України : монографія. 2-ге вид., переробл. та доп. / Я. Б. Олійник, В. В. Стецюк. К.: Київський університет, 2008. 215 с.
45. Обласний відкритий фестиваль народного танцю «Арканове коло-2024». URL. : <https://www.if.gov.ua/news/oblasnyi-vidkrytyi-festyval-narodnoho-tantsiu-arkanove-kolo-2024-vidbuvsia-v-oblasnomu-tsentri>.
46. Обласний фестиваль оркестрів народної музики «Кобзареві струни». URL. : <http://cultcenter.if.ua/oblasnyi-festyval-orkestriv-narodnoi-muzyky-kobzarevi-struny/>.
47. Обух Л. Фестиваль «Прикарпатська весна» як приклад продюсування професійного музичного мистецтва на Прикарпатті. *Українська музика: науковий часопис*. Київ, 2018/2 (28). С. 91–97. URL. : <https://ukrmus.wordpress.com/wp-content/uploads/2019/01/2018-2-n28-13.pdf>
48. Паламарчук Л. С. Словник української мови // Українська мова : енциклопедія. К. : Укр. енцикл., 2004. 612 с.
49. Пенкалюк С., Асатурян Н. Колядуватимуть маріупольці та бійці з фронту: фестиваль «Коляда на Майзлях». Суспільне Івано-Франківськ, 2023. URL. : <http://surl.li/ssnzv>.
50. Прикарпаття: спадщина віків. Пам'ятки природи, історії, культури, етнографії. Історико-культурологічне видання / гол. ред. М. Кугутяк. Львів, 2006. 568 с.

51. Прикарпатська весна 2024: що цього річ презентують на фестивалі. URL. : <https://mi100.info/2024/02/27/prykarpatska-vesna-2024-shho-czogorich-prezentuyut-na-festyvali/> .
52. Рутинський М. Й. Етнофестивальний туризм: теоретичні засади й етногеографічні аспекти організації. *Географія та туризм: наук. зб.* / відп. ред. Я. Б. Олійник. К.: Альтерпрес, 2011. Вип. 16. С. 82–93.
53. Свято ліричної Франкової поезії на Калушині. URL. : <https://kalush.informator.ua/2022/08/26/svyato-lirychnoyi-frankovoyi-poeziyi-na-kalushhyni/>.
54. Сичова О. В. Мистецькі фестивалі в соціокультурному просторі малих і середніх міст сучасної України [Текст]: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 26.00.01 / Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. Київ, 2015. 16 с.
55. «Сурми гір». URL. : <https://iftourism.com/event/surmi-gir>.
56. Спас (Коломийський район). URL. : [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BF%D0%B0%D1%81_\(%D0%9A%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D1%80%D0%B0%D0%B9%D0%BE%D0%BD\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BF%D0%B0%D1%81_(%D0%9A%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D1%80%D0%B0%D0%B9%D0%BE%D0%BD)).
57. Топорницька М. Я. Місце фестивального туризму у класифікаційній схемі масових видів туризму. *Вісник Львівського ун-ту. Серія міжнародні відносини*. 2012. Вип. 29. Ч. 2. С. 246–253.
58. Топорницька М. Я. Перспективи розвитку етнофестивального туризму: URL. : http://collectedpapers.com.ua/wpcontent/uploads/2013/10/032_633_634_Topor_nicka.pdf/.
59. Ткач М. М. Засади української духовної традиції. *Культура і мистецтво у сучасному світі : наук. зап. КНУКіМ*. К., 2011. Вип. 12. С. 199–205.

60. Управління культури, національностей та релігій Івано-Франківської обласної державної адміністрації. URL. : <http://www.if.gov.ua/?q=page&id=19469/>.
61. Управління культури, національностей та релігій Калуської міської ради. URL. : <http://www.kalushcultura.if.ua/?m0prm=1/> .
62. У Карпатах пройшов 50-й фестиваль «Полонинське літо». URL. : <https://www.segodnya.ua/ua/regions/lvov/v-karpatah-proshel-50-y-festival-poloninske-lito-poyavilis-yarkie-foto-1285522.html> .
63. У Верховині відбувся I фестиваль гуцульських троїстих музик . URL. : <http://www.malakava.if.ua/articles/4504>.
64. У Тлумачі проведуть обласний фестиваль «Покутські джерела». URL. : <https://pik.net.ua/2021/09/21/u-tlumachi-provedut-oblasnyj-festyval-pokutski-dzherela/>.
65. У Ворохті відбудеться фестиваль грибів. URL.: <https://www.unian.ua/society/262663-u-vorohti-vidbudetsya-festival-gribiv.html>.
66. Фестивалі. URL. : <http://culture.if.ua/category/festivali> .
67. Фестиваль «Зелені свята на Гуцульщині». URL. : http://www.kosivart.com/index.cfm/fuseaction/events.event/id/21/#google_vignette .
68. Фестиваль чорнопотоківської писанки. URL. : <http://deliatyn-osvita.if.sch.in.ua/news/id/60/vn/%D0%A4%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D1%8C-%D1%87%D0%BE%D1%80%D0%BD%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%BA%D1%96%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97-%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D0%B8/>.
69. Фестиваль «Медовий Спас у Коломиї». URL. : <https://kolrada.gov.ua/news/festival-medovii-spas-u-kolomiyi>.

- 70.Хрома Г. Фестиваль: слово, термін, мистецьке явище. *Вісник ДАКККіМ : зб. наук. праць*. К. : Міленіум, 2002. Вип. 3. С. 97–102.
- 71.Чернецька С. Ю. Сучасний український фольклорно-фестивальний рух: роль і місце громадських організацій у його формуванні. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури : збірник наукових праць / М-во культури і туризму України ; Нац. акад. керів. кадрів культури і мистецтв; Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка*. К.: Міленіум, 2010. Вип. 25. С. 144–151.
- 72.Чернецька С. Ю. Фестивалі фольклору в соціокультурних процесах України кінця ХХ – початку ХХІ століття : дис. ... канд. мистецтвознав. : 26.00.01 «Теорія та історія культури» /Нац. академія керівних кадрів культури і мистецтв. К., 2015. 469 с.
- 73.Шульгіна В. Нариси з історії української музичної культури: джерелознавчий пошук : монографія. К. : Б. в., 2007. 276 с.
- 74.Швед М. Б. Тенденції розвитку міжнародних фестивалів сучасної музики в Україні на новому етапі (1990–2005 рр.) : дис. ... канд. мистецтвознав. : 17.00.01 «Теорія та історія культури» /Львівська держ. музична академія ім. М. В.Лисенка. Л., 2006. 20 с.
- 75.Шкрібляк П. Гуцульські фестивалі у відродженні, розвитку та збереженні звичаїв і традицій. *Криворівня : мат. міжнар. наук. конф. (Криворівня, 2000-2001 рр., Івано-Франківськ, 2002), присвяч. вивченню феномена Гуцульщини, її історії, культури і традицій/ Прикарпат. ун-т ім. В.Стефаника; Редкол.: В. І. Кононенко (голова) та ін. Івано- Франківськ : Плай, 2003. С. 54–58.*
- 76.Яворівський центр народного мистецтва «Гуцульська гражда». URL. : <https://yavoriv.if.ua/art/hutsul-grazhda-art-center>.
- 77.Яковлєв А. Музичні фестивалі. К. : Віха, 2012.114 с.
- 78.Яремче. Теплий фестиваль. URL. : <http://expres.ua/news/2017/12/22/277648-misyac-festyvalnogo-teplogo-rizdva-obicyayut-gostyam-karpat/>.

79. Ясюк Т. Л. Фестивальний рух в Україні: генеза та сучасність. Культурологічний альманах. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 2. С. 326–331. URL. : <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2023.2.44>.

ДОДАТКИ

Додаток А

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА МІСЬКА РАДА
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ міського голови

від 23.01.2020р. № 43-р

Про популяризацію міста Івано-Франківська шляхом проведення фестивалів

З метою розвитку фестивального туризму в місті, промоції туристичного потенціалу міста, збільшення кількості туристів, популяризації культурної спадщини м. Івано-Франківська та на виконання заходів «Програми розвитку туристичної галузі міста Івано-Франківськ на 2016-2020 роки», затверджені рішенням Івано-Франківської міської ради від 28.01.2016р. № 8-3:

1. Затвердити «Перелік фестивальних, мистецьких та спортивних заходів на 2020 рік» (додаток).
2. Департаменту культури (Н.Загурська) розробляти сценарний хід проведення щорічних фестивальних заходів.
3. Комунальному підприємству «Центр розвитку міста та рекреації» (Р.Василюк) забезпечити організацію ярмарків під час проведення фестивалів.
4. Управлінню економічного та інтеграційного розвитку (Н. Кромкач) забезпечити: підготовку видання щорічного календаря фестивалів, промоцію фестивальних заходів, випуск буклетів, карт, путівників та інших промоційних матеріалів.
5. Контроль за виконанням розпорядження покласти на заступників міського голови відповідно до розподілу посадових обов'язків.

Міський голова

Руслан Марцінків

URL.:

<http://www.namvk.if.ua/dt/425416/>

продовження Додатку А

Перелік фестивальних, мистецьких та спортивних заходів на 2020 рік

Дата	Назва заходу	Місце проведення	Стисла характеристика заходу	Організатор заходу
1 грудня 2019р.- 19 січня 2020р.	Фестиваль-ярмарок «Зимова казка»	м. Івано-Франківськ Вічевий майдан	Відображення різдвяних традицій у виступах вокальних ансамблів, хорових колективів, муніципальних колективів. Об'єднує ряд святкувань різдвяного циклу, починаючи з Андріївських вечорниць, Різдяного ярмарку, церемонії відкриття головної ялинки та народних гулянь у Новорічну ніч, завершуючи колядою на Різдвяні свята.	КП «Центр розвитку міста та рекреації», Департамент культури Департамент освіти та науки
8-12 січня 2020р.	Х Міжнародний Різдвяний фестиваль «Коляда на Майзлях»	Церква Христа Царя при монастирі о. Василян УГКЦ	Виступи церковних та катедральних хорів, аматорських хорових колективів з метою відновлення, збереження і поширення колядок, щедрівок та з метою розвитку духовного вокально-хорового мистецтва.	8-12 січня 2020р.
січень	Фестиваль «Різдво у Франківську»	Вічевий майдан	Відображення різдвяних традицій у виступах вокальних ансамблів, хорових колективів.	січень
січень	Різдвяні культурно-мистецькі заходи («Розколяда», Парад новорічних вертепів, конкурс Маланок «Від Василя до Василя», святкове дійство «Хай святиться Йорданська водиця»)	Вічевий майдан	Популяризація українських різдвяних традицій та посилення інтересу молоді до української коляди. Акцент ставиться на збереженні та популяризації українських традицій, обрядових дійств, народних свят.	січень

8-12 січня 2020р.	Х Міжнародний Різдвяний фестиваль «Коляда на Майзлях»	Церква Христа Царя при монастирі о. Василян УГКЦ	Виступи церковних та катедральних хорів, аматорських хорових колективів з метою відновлення, збереження і поширення колядок, щедрівок та з метою розвитку духовного вокально-хорового мистецтва.	8-12 січня 2020р.
-------------------	--	--	--	-------------------

Керуючий справами виконавчого комітету міської ради

І.Шевчук

КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКІ ФЕСТИВАЛІ

<p>14 січня 2018 року</p>	<p>За підтримки; - Підгірської сільської ради; - відділу культури, національностей та релігій Богородчанської РДА</p>				
<p>Фестиваль фольклорних дійств «Битва вертепів – 2018»</p> <table border="0"> <tr> <td data-bbox="391 884 774 1052"> <p>Номінації: - «Вертеп»; - «Коляда; щедрівка»; - «Маланка».</p> </td> <td data-bbox="957 884 1340 1030"> <p>Категорії: - дорослі (від 18 років); - діти (до 18 років).</p> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="391 1075 774 1176"> <p>Організатор: ресторан «Прованс»</p> </td> <td data-bbox="989 1052 1308 1187"> <p>Класи: - професіонали; - аматори.</p> </td> </tr> </table> <p>ПРИЗОВИЙ ФОНД понад 50000 грн.</p>		<p>Номінації: - «Вертеп»; - «Коляда; щедрівка»; - «Маланка».</p>	<p>Категорії: - дорослі (від 18 років); - діти (до 18 років).</p>	<p>Організатор: ресторан «Прованс»</p>	<p>Класи: - професіонали; - аматори.</p>
<p>Номінації: - «Вертеп»; - «Коляда; щедрівка»; - «Маланка».</p>	<p>Категорії: - дорослі (від 18 років); - діти (до 18 років).</p>				
<p>Організатор: ресторан «Прованс»</p>	<p>Класи: - професіонали; - аматори.</p>				
 <p>Місце проведення: с. Підгір'я Богородчанського р-н. Івано-Франківської обл.</p>					

Фестиваль фольклорних дійств «Битва вертепів»

продовження Додатку Б

Різдвяний фестиваль «Коляда на Майзлях» (м.Івано-Франківськ).

Українська Греко-Католицька Церква
Івано-Франківська митрополія
Архікатедральний собор св. Воскресіння
Івано-Франківська міська рада
Департамент культури

ВЕЛИКОДНІЙ ХОРОВИЙ ФЕСТИВАЛЬ

КАТЕДРАЛЬНІ ДЗВОНИ
М. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК

11-13 ТРАВНЯ 2018 РОКУ БОЖОГО

МУНІЦИПАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ КАМЕРНИЙ ХОР «КИЇВ»
КАМЕРНИЙ ХОР «SINE NOMINE» (м. Київ)
ХОР ПАТРІАРШОГО СОБОРУ СВ. ВОСКРЕСІННЯ УГКЦ (м. Київ)
ХОР ЛЬВІВСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ МУЗИЧНОЇ АКАДЕМІЇ ім. М.ЛИСЕНКА
КАМЕРНИЙ ХОР «ВОСКРЕСІННЯ» (м. Івано-Франківськ)

11 травня (п'ятниця)

15-00 год. - УРОЧИСТЕ ВІДКРИТТЯ ФЕСТИВАЛЮ
Концерт хору Львівської національної музичної академії ім. М.Лисенка (м. Львів)
Архікатедральний собор св. Воскресіння

18-00 год. - Презентація CD-диску хору «Воскресіння» -
«Микола Леонтович «Божественна Літургія» (слово
музикознавця, дослідника творчості М. Леонтовича
Валентина КУЗИК (м. Київ)
Катехетичний центр при Архікатедральному соборі

19-00 год. - Концерт муніципального академічного камерного
хору «КИЇВ» за участю Лауреата Національної премії України
ім. Т.Шевченка, композитора Вікторії ПОЛЬОВОЇ
Архікатедральний собор св. Воскресіння

12 травня (субота)

15-00 год. - концерт хору Патріаршого собору
св.Воскресіння УГКЦ та камерного хору
«SINE NOMINE» (м. Київ)
Музей мистецтв Прикарпаття

18-00 год. - Великодній концерт учасників фестивалю
Архікатедральний собор св. Воскресіння

13 травня (неділя)

18-00 год. - УРОЧИСТЕ ЗАКРИТТЯ ФЕСТИВАЛЮ
Гала-концерт, присвячений 140-річчю від дня
народження М. Леонтовича за участю муніципального
академічного камерного хору «КИЇВ», хору Патріаршого
собору св.Воскресіння УГКЦ, камерного хору
«SINE NOMINE» та камерного хору хору «Воскресіння»
Архікатедральний собор св. Воскресіння

МАРЦІНКІВ РУСЛАН

СТІК
ВЕРСІЯ
NEVDOMA
Firtka.if.ua
GALKA
Блаженіє
KURS
Таліччина

Великодній фестиваль хорової музики “Катедральні дзвони”(м. Івано-Франківськ)

Фестиваль культур GlobalVillage (м. Івано-Франківськ).

Міжнародні мистецькі фестивалі

У РАМКАХ МІЖНАРОДНОГО ФЕСТИВАЛЮ МИСТЕЦТВ
КАРПАТСЬКИЙ ПРОСТІР

JAZZ SPACE
05-06. 05.2018
БАСТІОН
ПОЧАТОК о 19:30

СПІВОРГАНІЗАТОР ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА ПАЛАТА

ЗА ПІДТРИМКИ ДТЕК БУРШТИНСЬКА ТЕС

ПОСОЛЬСТВА АЗЕРБАЙДЖАНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ В УКРАЇНІ

05.05.2018

«Dario Pinelli Trio»
ДАРІО ПІНЕЛЛІ – гітара, вокал;
МАТТІА ДІ ФРАНЧЕСКО – контрабас, вокал;
ТЕО КАРРЕРО – ударні, вокал (Італія).

«Baku Project»
ЕТІБАР АСАДЛІ – клавішні,
ШАХРІЯР ІМАНОВ – тар (Азербайджан);

06.05.2018

«Z-Band»
ІГОР ЗАКУС – бас-гітара,
РОДІОН ІВАНОВ – клавішні,
АРТУР ФРОЛОВ – ударні,
ІВАНКА ЧЕРВІНСЬКА – вокал.

«Bardun-Kobil-Parker»
РОМАН БАРДУН – клавішні,
ВАСИЛЬ КОБІЛ – контрабас,
ФРЕНК ПАРКЕР – ударні (США).

Джазочитання: СЕРГІЙ ГРАБАР

КВИТКИ: Kontromarko.ua | 0 800 305 025

www.carpathian-space.info
Міжнародний фестиваль мистецтв «Carpathian Space»

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСТЬ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСТНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА МІСЬКА РАДА
НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР ОПЕРЕТИ
ДЕРЖАВНЕ АГЕНСТВО УКРАЇНИ З КУЛЬТУРИ
УКРАЇНА ІНКАУБІТА
СІМІ

Міжнародний фестиваль «Карпатський простір» (м. Івано-Франківськ)

ПРОФЕСІЙНО-ФАХОВІ ФЕСТИВАЛІ

Міжнародний фестиваль «Свято ковалів»

Відкриття міжнародного «Свята ковалів». м. Івано-Франківськ

Учасники ковальського фестивалю під час проведення майстер-класу (м. Івано-Франківськ)

ГАСТРОНОМІЧНІ ФЕСТИВАЛІ

Фестиваль «Свято хліба»(м. Івано-Франківська, площа Ринок)

Фестиваль «Свято винограду та вина» (м. Івано-Франківськ, площа Ринок)

ЗАГАЛЬНОРЕГІОНАЛЬНІ ФЕСТИВАЛІ

Фольклорно-етнографічні фестивалі

**Учасники фольклорно-етнографічного фестивалю «Співочий гай»
(м. Калуш)**

XI Всеукраїнський фольклорний фестиваль «Писанка» (м. Коломия)

V Регіональний фестиваль гуцульської автентичної музики ім. Василя Грималюка (Могура) – Романа Кумлика (Ромка) (с. Криворівня Верховинського району)

Фестивалі народної музики

**XV обласний фестиваль оркестрів народної музики «Кобзареві струни»
(Народний дім Рожнятівщини)**

Додаток К

ЕТНІЧНІ ФЕСТИВАЛІ

Фестиваль «Черемош-фест», «проект Лудине»

ЕТНІЧНІ МІЖНАРОДНІ ФЕСТИВАЛІ

П'ятий Міжнародний фольклорний фестиваль «Родослав»(м. Івано-Франківськ)

XXII Міжнародний Гуцульський фестиваль

Міністерство культури України
 Івано-Франківська обласна державна адміністрація
 Івано-Франківська обласна рада
 Управління культури, національностей та релігій
 Івано-Франківської обласної державної адміністрації
 Всеукраїнське об'єднання творців «Гуцульщина»
 Коломийська районна державна адміністрація
 Коломийська районна рада
 Коломийська міська рада
 Королівська сільська рада

11-13 серпня
 с. Королівка
 стадіон «Колос»

**XXIV МІЖНАРОДНИЙ
 ГУЦУЛЬСЬКИЙ
 ФЕСТИВАЛЬ**

В ПРОГРАМІ ФЕСТИВАЛЮ:

10 СЕРПНЯ 2017 РОКУ м. Коломия, Національний музей народної музики Гуцульщини і Південні Р. Кобилянська
 10.00 - 11.00 - реєстрація учасників конференції
 11.00 - науково-практична конференція «Український фолклор Гуцульщини: національний та європейський контекст»

11 СЕРПНЯ 2017 РОКУ м. Коломия, с. Королівка (стадіон «Колос»)
 9.00 - 11.00 - місія на реєстрацію учасників, заходів і діловий фолклорний (8-го періоду Програми Прометей Інтерпреті УТФД, с. Королівка)
 10.00 - відкриття виставки майстерів народної творчості та фолклорно-музичного ансамблю «Коломийщина гуцульщина, майстер - слава, слава Івано-Франківська»
 11.00 - 11.30 - формування ансамблю (8-го періоду Програми Прометей Інтерпреті УТФД, с. Королівка)
 11.30 - 12.00 - фестивалі танцю дитини «Білочка»
 12.00 - 13.00 - Урочисте відкриття XXIV Міжнародного гуцульського фестивалю
 13.00 - 19.00 - Мистецько-концертна програма (с. Королівка, МНБ «Народний дім, Коломийський академічний обласний український драматичний театр ім. І. Огірника, Студентський сквер, Мистецький центр «Сітківка»)
 19.00 - 22.00 - мистецька забавка за участю гурту «Ганця», сатира-воєвудя Речима Скарпача та інших ансамблів
 19.00 - вайл концерт творчих колективів учасників фестивалю в мистецьких студіях Коломийщини

12 СЕРПНЯ 2017 РОКУ с. Королівка, стадіон «Колос»
 9.00 - святковий безсудний концерт міста та району
 - конференція арт-центру
 14.00 - відкриття першої частини фестивалю
 15.00 - церемонія фестивальної острани
 15.15 - Гала-концерт за участю верховодів та гостей фестивалю
 16.00 - 22.00 - концертна програма за участю пром. української естради
 20.00 - 21.00 - мистецька забавка за участю спеціального гостя фестивалю - українського ансамблю «ТІ.ТІ.ТІ»
 22.00 - урочисте закриття фестивалю

Оркмітет

XXIV Міжнародний Гуцульський фестиваль (Коломийщина, с. Королівка)